

Avgust
1980

Lovec

8 glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIII., št. 8

avgust — veliki srpan 1980

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Uredniški odbor:

Glavni urednik: Jelo Gašperšič

Odgovorni urednik in urednik: Boris Leskovic

Miha Adamič, Drago Bitenc, France Cvenkel,
Janez Černač, Vitomir Mikuletič, Janko Perat,
Ciril Štrumbelj, Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lovca izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
koledarskega in hkrati lovskogospodarskega leta,
v januarju.

Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.
Ta številka je izšla v 20 600 izvodih.

Letni prispevek zveze lovskih druženj

Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana
tudi naročnina za glasilo LOVEC,
je po članu 350 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 290 din, za inozemstvo
450 din. Posamezen izvod revije je 24 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej,
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC

Župančičeva 9 — p. p. 505, 61001 Ljubljana.

Telefon (061) 21 245 in 21 819.

Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 70 din, od 15 do 25 besed 90 din,
do 25 do 30 besed 200 din. Za vsako nadaljnjo
besedo 8 din. Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana: 50101-678-47158.

SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Mladi lesni sovi

(Članek k sliki na strani 272)

Foto Stanko Centa

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA:

1. Belki v juniju
na Bovškem Gamsovcu

Foto Elo Mihevc

2. Gamsa v avgustu
na gorskem pašniku

Foto Ivo Napotnik

3. Lisica se sonči

Foto Avgust Koprivnikar

4. Medvedi na štoru. Če še ni star
eno leto, bo pa kmalu.

Foto Ivan Mikec, Diana

5. Srnjak je v mraku izstopil
na travnik

Foto Franko Bajt, Diana

IZ VSEBINE:

Tone Klančar	246	Pred akcijo »Nič nas ne sme presenetiti 80«
Veljko Varičak	248	Generalna skupščina Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi v Rimu
Vlado Jenko	251	Bohorsko lovskogojitveno območje
Organizacijski odbor	255	Razstava »Narava-divjad-lovstvo, Ljubljana 80«
France Avčin	256	»Vselej se vračamo k svojim prvim ljubeznim«
Rep. vet. uprava SRS	256	Steklina na območju SR Slovenije (Mesečno poročilo)
Jože Gregorič	260	Spomini na Keko
Po lovskem svetu:	261	Lovstvo v Avstriji — dr. Gerhard Anderlüh
Lovska organizacija:	264	Novi lovski čuvaji na Goriškem — M. Cencič
	272	Značke lovskih organizacij — XX.
Jubilanti:	267	
Mladi pišejo:	268	Srečanje z medvedom — Z. Šemrov
Klub Diana:	270	Pri gnezdu zelene žolne — J. Miklavčič
V spomin:	271	
Lovski oprtnik:	272	Trčenje z medvedom na avtomobilski cesti — elf-
Lovska kinologija:	274	Letna skupščina Lovskega kinološkega društva Ljubljana — J. Kunc

V tem mesecu zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteno divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

navadni jelen-samec

divji prašič
Vodeča svinja
je zaščitena!

srnjak

muflon oven

gams kozel

gamsja koza
in mladiči

jazbec

veliki kljunač

golob grivar
in grlice

Po odločbi Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano SRS (natisnjena na 225. strani Lovca, št. 7/80) je dovoljen tudi odstrel enoletne jelenjadi telic v loviščih Kočevskega, Notranjskega in Krimskega lovskogojitvenega območja ter v gojitvenem lovišču Pohorje.

Po isti odločbi je dovoljen odstrel košut in telic v loviščih lovskih druženj ZLD Gorenjske, Zavoda Kozorog — Kamnik in Zavoda Triglav — Bled.

kozica

mlakarica, črna lisica,
regeljč, kreheljč
od 15. 8. dalje

11. VIII. vzhod od 4.56 in zahod ob 19.17
26. VIII. vzhod ob 5.15 in zahod ob 18.52

☾ = 3. VIII.,

☀ = 10. VIII.,

☾ = 18. VIII.,

☀ = 26. VIII.

Pred akcijo »Nič nas ne sme presenetiti 80«

Tone Klančar, član izvršnega odbora LZS in predsednik komisije za SLO in DS

Preteklo obdobje je zelo pomembno za organiziranost in aktivnost lovske organizacije na področju splošne ljudske obrambe (SLO) in družbene samozaščite (DS). V prejšnjem mandatu smo pripravili osnovna izhodišča za delo lovskih organizacij na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki so bila sprejeta kot osnovno vodilo na vseh ravneh organiziranosti za nadaljnjo akcijo (Lovec, št. 10 — januar 1977). Ustanovljene so bile komisije v lovskih družinah in zvezah lovskih družin kot pobudniki in organizatorji aktivnosti. V večini lovskih družin so izdelali ustrezne programe, sprejeli varnostne ocene in pripravili načrte ukrepov na področju družbene samozaščite. Pri tem je pomembna ugotovitev, da je prišla do izraza vsa raznolikost načrtovanih oblik aktivnosti, pogojenih z značilnostmi posameznih lovišč, hkrati pa tudi enotnost in odgovornost pri sprejemanju zasnove vseljudske obrambe in družbene samozaščite. To nam potrjuje ustrezno dopolnjevanje normativnih aktov lovskih družin,

ustrezno vzgojno in propagandno delo, izdelava obrambnih načrtov, varnostnih ocen in podobno. Poleg tega ugotavljamo, da se je lovska organizacija učinkovito vključila v celotne družbene dejavnosti, postala je sestavni del obrambnih prizadevanj krajevnih skupnosti in občin. Svojevrstno znanje, usposobljenost, oborožitev in opremljenost uvrščajo lovske organizacije med pomembne dejavnike vseljudske obrambe in družbene samozaščite. To je pokazala tudi lanskoletna akcija »Nič nas ne sme presenetiti (NNNP 1979)«, ki jo je organizirala in vodila Socialistična zveza delovnega ljudstva (SZDL) s ciljem, da preverja in usposablja naše obrambne sposobnosti. Lahko trdimo, da smo se lovci dejavno in množično vključili v akcijo na vseh ravneh. Ponekod pa so bili prav lovci pobudniki akcije in v akciji tudi najbolj prizadevni, posebno v temeljnih samoupravnih skupnostih. Ta akcija je potrdila pravilnost naše usmeritve in nakazala nove možnosti in oblike delovanja v bodoče.

Kljub uspehom pa ne smemo biti povsem zadovoljni z doseženim, saj nam ni uspelo izpeljati vseh načrtanih zamisli. V nekaterih zvezah lovskih družin (ZLD) in v lovskih družinah (LD) niso komisije za SLO in DS dovolj poglobljeno in zavzeto opravile dogovorjenih nalog pa so zato dosežki skromnejši. Ni nam tudi uspelo, da bi lovci za primer vojnih razmer zagotovili nekatera rezervna sredstva, ki so odvisna od uvoza.

Dosedanje pozitivne izkušnje in ugotovljene pomanjkljivosti nam dovolj jasno nakazujejo nadaljnjo usmeritev. V času, ko vsa naša družba vlaga velike napore v razvijanju sistema vseljudske obrambe in družbene samozaščite, moramo lovci kot pripadniki pomembne družbene organizacije nenehno dograjevati našo organiziranost in usposobljenost za uspešno izvrševanje nalog, ki nas na tem področju čakajo. Ti naporji morajo biti tudi v bodoče sestavni del dejavnosti družbenopolitičnih in samoupravnih skupnosti. Še bolj moramo razviti sodelovanje in dogovarjanje s koordinacijskimi odbori SZDL, komiteji za SLO in DS v krajevnih skupnostih in občinah ter usklajevati programe dela z upravnimi organi za ljudsko obrambo, štabi teritorialne obrambe in organi za notranje zadeve. Veliko dela se nam odpira pri urejanju lovišč na območjih, pomembnih za SLO, kjer s primernimi ukrepi lahko zagotavljamo prvine materialne baze za vojne razmere.

Z vključitvijo lovske organizacije v akcijo »Nič nas ne sme presenetiti 80«, katere pobudnik in organizator je tudi letos Republiška konferenca SZDL Slovenije, bomo nadoknadili zamujeno, utrdili doseženo in še z večjimi koraki razvijali našo pripravljenost, usposobljenost in materialno osnovo.

Upoštevač izhodišča za akcijo NNNP 80, ki jih je sprejelo Predsedstvo RK SZDL Slovenije, in izkuš-

Lovski rogovi kličejo ...

Foto F. Poredoš

nje iz dosedanje dejavnosti lovske organizacije, nas čakajo predvsem naslednje naloge:

Oceniti moramo dosežene uspehe v lastnih vrstah, posebno še pomanjkljivosti pri opravljanju nalog v akciji NNNP 79, kar naj bo osnova za načrtovanje aktivnosti v prihodnje.

Oceniti dobre strani in slabosti dosedanje organiziranosti v lovskih družinah in zvezah lovskih družin pri izvajanju nalog s področja SLO in DS. Tu bi opozorili predvsem tiste sicer maloštevilne lovske družine, ki so imenovalle le referente za SLO in DS in jim mogoče dodale še zadolžitve s področja strelstva, da ti tovariši ne morejo zadovoljivo opraviti naloženega dela. Uspešno lahko delujejo le komisije, katerih delo temelji na dejavnosti večine članov lovske organizacije.

Posebej pomembna je ocena povezanosti lovskih organizacij s krajevnimi skupnostmi in vključevanja v njihove obrambne načrte. Na osnovi tega je potrebno sprejeti ukrepe za nadaljnjo organizacijsko učvrstitev.

Nadaljevati je treba z že uveljavljenimi oblikami vzgoje, izobraževanja in obveščanja članstva ter iskati nove, da bi bilo sprejemanje in uveljavljanje zasnove vseljudske obrambe in družbene samozaščite čim bolj zavestno. Temu namenu služijo predavanja, filmi, vključevanje v razne vaje in podobno. Nekatere zveze lovskih družin in lovske družine dosegajo pri tem vidne uspehe.

Potrebno je pregledati in po potrebi dopolniti obrambne načrte in varnostne ocene lovskih družin. Dejavnost pri obrambnih pripravah in družbeni samozaščiti naj bo torej neprekinjena, vgrajena v redno delo in življenje vsake lovske družine ter zajeta v srednjeročnih načrtih.

Glede na osnovne usmeritve v akciji NNNP 80 naj bi bilo v lovskih organizacijah težišče na naslednjih dejavnostih:

Člana LD Kovor in pripadnik teritorialne obrambe v razgovoru po akciji NNNP 79 v Ljubnem na Gorenjskem
Foto B. C.

a) vključevanje lovcev v narodno zaščito kot najširšo obliko organiziranja ljudi na področju SLO in DS, upoštevajoč njihovo svojevrstno usposobljenost za izvrševanje določenih nalog;

b) pomoč izkušenejših in strokovno usposobljenih lovcev pri praktičnem usposabljanju občanov, zlasti mladine za oborožen boj, predvsem v ravnanju z orožjem;

c) sodelovanje lovcev pri praktičnem urejanju teritorija za potrebe in naloge SLO v povezavi s krajevnimi skupnostmi, občinami, štabi teritorialne obrambe in drugimi činitelji;

d) nadaljevati s preizkusi lovskega orožja in strelske usposobljenosti lovcev ter s strelskimi tekmovanji na vseh ravneh in tako vzdrževati strelsko zmogljivost vseh članov;

e) pripravljati materialno bazo za vojne razmere z naslednjim:

— obdelovati (neobdelane) površine na odročnih območjih in za evakuirano živino pripravljati rezervno krmo, ki jo sicer uporabljamo za zimsko krmljenje divjadi,

— vzdrževati divjad v primernem številu in jo evidentirati — posebno parkljarje — za prehrano v morebitnih najtežjih razmerah,

— pripravljati rezervno strelivo,

— vzdrževati primerno opremljene lovske kočje, bivake in druge naprave,

— planirati finančna sredstva za te namene.

Konkretne dejavnosti lovskih organizacij in posameznih članov v zaključnem delu akcije, to je v času preverjanja doseženih rezultatov, naj bodo v posameznih občinah in regijah uskladene z enotnimi predpostavkami ogroženosti, ki jih bodo sprejeli nosilci in usklajevalci akcije v občinah in krajevnih skupnostih. Naša enotnost ter privrženost zasnovi vseljudske obrambe (SLO) in družbene samozaščite (DS) sta porok, da bomo v prihodnje na tem področju dosegli še boljše uspehe in tako uresničevali načelo o združbljanju varnostnih in obrambnih zadev.

Generalna skupščina Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi v Rimu

Veljko Varičak

Generalna skupščina Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) je zasedala od 9. do 13. maja 1980 v Rimu. Štiričlansko jugoslovansko delegacijo je tudi letos vodil ing. Marko Bulc, predsednik komisije Lovske zveze Jugoslavije (LZJ) za mednarodne odnose v lovstvu.

Pred samim zasedanjem je bil 8. maja 1980 simpozij o zajcu, ki ga je pripravil CIC. Obsežnejše referate so imeli strokovnjaki iz Velike Britanije, ZR Nemčije, Francije, Švedske, Nizozemske, Danske in SFR Jugoslavije. Referate pa so poslali tudi strokovnjaki iz Poljske in Italije. Večina referatov je zajemala le posplošene statistične in zgodovinske podatke o zajcu. Veliko zanimanje je zbudil referat našega mr. ing. Vukomana Šelmića, ki je vprašanja o zajcu obdelal na znanstveni osnovi, obogaten s svojimi dolgoletnimi praktičnimi izkušnjami.

Generalna skupščina je pričela z delom 9. maja dopoldne. Pred pričetkom je generalni administrator F. Edmond-Blanc s krajšim nagovorom počastil spomin na umrlega predsednika SFRJ Josipa Broza Tita, o čemer smo poročali že v junjskem Lovcu.

Vodstvo CIC je poročalo o novosprejetih državah v članstvo CIC. Zlasti je razveseljivo, da vse več neuvrščenih držav vstopa v članstvo te mednarodne lovske organizacije. Novosprejeti državi sta: Namibija in Kamerun. Za sprejem pa kandidirajo: Kenija, Zaire in Tanzanija.

Delo generalne skupščine se je potem nadaljevalo v komisijah. Poročali bomo predvsem o delu tistih komisij, ki so obravnavale tudi pri nas živečo divjad.

KOMISIJA ZA VELIKO DIVJAD EVROPE IN AZIJE

je obravnavala predvsem zaključke delovnih skupin o temi »Medved v Evropi« (Brašov — Romunija, od 9. do 12. oktobra 1979) in »Škode

od divjadi« (Salzburg — Avstrija, od 4. do 5. februarja 1980). Na osnovi zaključkov skupin, ki jim je bilo delo poverjeno, in razprave na sami seji je komisija ugotovila in priporočila:

a) Medved (*Ursus arctos*) v Evropi

Po zbranih podatkih v Evropi živi v prosti naravi medvedov:

Bolgarija 40, ČSSR 440, Finska 400, Francija 20, Grčija 25—30, Italija: — v Abrucih 75—100, — v Trentu 10 do 15, Jugoslavija 2600, Norveška 100, Poljska 30—40, Romunija 5700, Sovjetska zveza 23 000, Španija 100, Švedska 600.

Žal, komisiji niso bili na voljo podatki za Albanijo.

Komisija je ugotovila:

— da so v Romuniji dosegli velike uspehe pri gospodarjenju s populacijo medveda ter izdelali (preizkušeno) metodo naseljevanja te divjadi;

— da je na Finskem, Norveškem in Švedskem številčnost medvedov v porastu;

— da se je v SFR Jugoslaviji zaradi dobrih gojitvenih ukrepov, v soglas-

ju z gozdarstvom in kmetijstvom, ohranila številčno močna populacija medveda;

— da se je v ČSSR zaradi ustreznih gojitvenih ukrepov, od leta 1930 do sedaj, število medvedov povečalo od 20 na 440;

— da so se v Franciji lotili ustreznih ukrepov za ohranitev medveda v Pirenejih, vendar je njegov stalež še vedno močno ogrožen;

— da v Italiji pri izkoriščanju gozdov v nacionalnem parku v Abrucih upoštevajo prisotnost medvedov;

— da so se v Španiji lotili ukrepov za ohranitev treh kolonij medveda;

— da imajo v Sovjetski zvezi po zaslugi zakonskih predpisov številčno izredno močno populacijo medvedov.

Komisija priporoča:

— da se vsaka dežela, ki želi naseliti medvede na nova področja, posluži izkušenj o naseljevanju medvedov v Romuniji;

— da pokrajinska vlada Trenta v Italiji pri predpisih o izkoriščanju gozdov upošteva tudi tamkajšnjo populacijo medveda, kakor je to že urejeno v nacionalnem parku v Abrucih;

— da so tako kakor v Trentu tudi v nacionalnem parku v Pirenejih (Francija) nujno potrebni zaščitni ukrepi (zmanjšanje izkoriščanja gozdov, zmanjšanje gradenj cest, turizma in lova).

b) Škode od divjadi

Skupni cilj gozdarske in lovske politike naj bi bil ohranitev ali ponovna vzpostavitev trdnih življenjskih možnosti za divjad povsod tam, kjer zaradi tega ne bi nastali problemi, ki bi zahtevali izjemne ukrepe.

Iz poročil izhaja, da v srednjeevropskem prostoru številčnost jelenjadi upada. Številni ukrepi za izboljšanje razmerja gozd — divjad, izvedeni v zadnjih letih, so začasno vplivali na zmanjšanje škod v gozdovih. Samo zmanjševanje števila jelenjadi pa ne more rešiti problema škod. Vpliva

Značka CIC, izdana ob zasedanju generalne skupščine v Rimu, od 9. do 13. 5. 1980

lahko celo nasprotno, da se škode povečajo, če s premočnim odstrelom porušimo socialno strukturo.

Divjad potrebuje čim bolj naravno pašo ter površine za objedanje in kritje, ki so v njenem življenjskem prostoru ustrezno porazdeljene. V tem je največje jamstvo za zmanjšanje škod. Preprečiti bi bilo treba uničevanje rastlin, s katerimi se divjad hrani (grmovni sestoji, plodonošno drevje, pašne površine), v okviru gospodarskih dejavnosti na velikih površinah gozdov.

K dobremu počutju divjadi kakor tudi k zmanjševanju škod prispeva tudi pravilno krmljenje. Pod pravilnim krmljenjem razumemo: ustrezno ureditev krmišč na nemotenih mestih, vrstam divjadi ustrezno oz. pravilno sestavljeno krmo, pravočasen začetek krmljenja, redno oskrbovanje krmišč in dovolj dolgo hranjenje tja v pomlad, ko je ponovno dovolj kakovostne paše.

Krma je ustrezna, če so v njej v pravilnem razmerju ogljikovi hidrati (koruza, žita) in za prežvekovanje potrebna voluminozna hraniva (dobro seno, vejniki).

Odstopanje od tega osnovnega pravila ogroža zdravje divjadi in pospešuje škode od divjadi.

Popoln mir ob krmiščih in na področjih, kjer divjad počiva, je predpogoj za zmanjšanje škod. To pomeni, da lova na in ob krmiščih ter počivališčih divjadi ne smemo izvajati. V območjih, kjer jelenjadi ni ali je samo prehodna, naj bi prepovedali postavljati krmišča, dostopna tej divjadi.

Vznemirjanje jelenjadi na pašnikih in ob krmiščih in tam, kjer ta divjad počiva, je po znanstvenih raziskavah eden izmed vzrokov za nastajanje škod v gozdovih. Zaradi preprečevanja škod naj bi se ta ugotovitev mnogo bolj upoštevala pri gozdarsko-gospodarskih posegih v gozdovih, turizmu in tudi pri izvajanju lova.

Površine, ki so posebnega pomena za varstvo in ohranitev te ali one vrste divjadi in za znanstvene raziskave na divjadi, naj bi se razglasile za področja miru za divjad. Na teh površinah naj bi bila pravica človekovih dejavnosti omejena.

Na osnovi teh ugotovitev CIC poziva vlade držav članic, da za vse vrste divjih živali:

1. ustvarijo področja, ki bi bila var-

Marko Bulc, vodja jugoslovanske delegacije na zasedanju gen. skupščine CIC v Rimu, na govorniškem odru
Foto S. Dondur

na pred takimi posegi, ki vodijo zaradi človekove navzočnosti do sprememb v biotopu;

2. ustvarijo povsem mirna območja, zavarovana pred močnim »vdiranjem« človeka vanje, ki bi nudila divjadi zatočišče.

Razen tega je potrebno pooblaščenim predstavnikom lovstva zagotoviti pravico, da sodelujejo pri urejanju prostora v interesu ohranjanja vrst divjadi kakor tudi preprečevanja škod od divjadi.

KOMISIJA ZA MALO DIVJAD

1. Simpozij o kotornah na Cipru je bil iz določenih razlogov odpovedan. Na povabilo Jugoslavije bo simpozij letos jeseni v Skopju. Udeležili se ga bodo predstavniki Bolgarije,

Cipra, Grčije, Izraela, Turčije in Jugoslavije.

2. Pred zasedanjem generalne skupščine CIC v Rimu je bil simpozij o zajcu, katerega številčnost v Evropi močno upada. Spremembe v biotopu (življenjskem prostoru), povečanje številčnosti njegovih sovražnikov, spremembe podnebnih razmer, povečan promet — je samo del vzrokov za pereče stanje. Podrobnejše poročilo bo izdelano in dostavljeno vsem delegacijam.

3. Pred zasedanjem generalne skupščine CIC v Münchnu leta 1981 bo simpozij o vplivih kmetijstva na malo divjad. Na njem ne bodo obravnavali le pesticidov in herbicidov, ampak bodo delo osredotočili na probleme v zvezi s spremembami okolja (monokulture, izginjanje

majhnih njiv in raznih kultur v kmetijstvu ipd.).

4. V Španiji je najštevilnejša populacija dropelj v Evropi. Predvsem v pokrajini Caceres so najugodnejše razmere za ohranitev velike in male droplje.

Komisija CIC za malo divjad svetuje, da bi v Španiji v pokrajini Caceres ustanovili rezervat, ki bi pripomogel ohraniti osnovne populacije dropelj v Španiji.

V tem bodočem španskem rezervatu naj bi preprečili spreminjanje biotopa z ohranitvijo sedanjega načina kmetovanja, kar bi vsekakor pripomoglo k dobremu gospodarjenju s populacijami dropelj.

KOMISIJA ZA SELIVKE

je poročala o katastrofalnem onesnaževanju francoske obale. Ob potopitvi velikih tankerjev je razlita nafta povzročila nepopravljivo škodo na morskem in obmorskem živalstvu, zlasti na močvirskih pticah. Komisija priporoča obmorskim državam, da dosledno izvajajo zakonske predpise, ki urejajo te zadeve in krivce strogo kaznujejo, tudi drugim v opomin.

Komisija je predlagala, naj zaščito ujed v vsaki državi uredijo z ozirom na posebnosti vsake države. Izkazalo se je namreč, da je popolna zaščita ujed v pretežnem delu Evrope imela v nekaterih deželah tudi neugodne posledice, zlasti na staležih male divjadi in ptic pevk.

KOMISIJA ZA LOV S FOTOKAMERO

— Na osnovi pomanjkljivega in neobjektivnega obveščanja nepoučeni ljudje, tudi nekateri lovci, lov s fotokamero pogosto kritizirajo.

— Filmski in zvočni posnetki divjadi so odlično učno in vzgojno sredstvo. Vzpostaviti je treba boljšo povezavo med lovci s puško in lovci s fotokamero.

— Lovci pogosto trdijo, da foto lovci ne spoštujejo nobenih pravil in da s svojimi kamerami pogosto vznemirjajo celo gnezdišča divjadi ogroženih vrst.

Komisija priporoča oz. poudarja: Lovci s fotografsko in filmsko kamero ter lovci s puško naj bi se združili, saj vsi zasledujejo isti cilj — varstvo narave, zaščito divjih živali in njihovega življenjskega prostora (biotopa).

— Lovci s kamerami se morajo zavedati, da je bilo prav na pobudo in s pomočjo lovcev ustanovljenih več rezervatov za divjad, kjer lovci s kamerami sedaj lahko izvajajo svojo priljubljeno dejavnost.

— Lovci s puško pa se morajo zavedati, da se lov s kamerami vse bolj razvija in da je potrebno upoštevati pravice in naloge lovcev s kamerami.

Zato bi bilo treba:

1. priznati lov s kamerami in pravice ter dolžnosti lovcev s kamerami urediti z zakonom, kakor je to že v nekaterih državah;

2. pospešiti ustanovitev nacionalnih zvez lovcev s kamerami;

3. omogočiti in dovoliti lovcem s kamerami, ki so vključeni v take zveze, vstop, fotografiranje in filmanje v parkih ter rezervatih.

KOMISIJA ZA LOVSKE TROFEJE

je sprejela merila za podelitev medalj lovskim trofejam evropske divjadi. (Glej razpredelnico!) Razen tega je na predlog švedske delegacije sklenila izdelati formulo za ocenjevanje lobanje bobra. Na predlog češkoslovaške delegacije bo pa preučila možnost ocenjevanja lobanj lisice in jazbeca.

Predvidoma se bo ta komisija sestala in sklepala o tem v Ljubljani, med razstavo Narava-divjad-lovstvo 1980.

ŽIRIJA ZA PODELITEV KULTURNE NAGRADE CIC

Člani žirije so se seznanili z nekaterimi knjižnimi deli, ki kandidirajo za kulturno nagrado CIC za leto 1981. Menili so, da je eno izmed predloženih del resen kandidat za to nagrado, vendar se bodo o tem dokončno odločili na posvetovanju, predvidoma jeseni 1980.

Generalna skupščina CIC je na zaključni seji sprejela vse predložene resolucije, ugotovitve, priporočila in nasvete. Ni pa sprejela resolucije, ki naj bi pozvala dežele v razvoju, naj postanejo kandidatke za

MERILA ZA PODELJEVANJE MEDALJ LOVSKIM TROFEJAM DIVJADI, KI ŽIVI NA OBMOČJU SFR JUGOSLAVIJE

	bronasta	srebrna	zlata
Volk — lobanja	37,00— 38,99	39,00— 40,99	41 in več
— kožuh	100,00—109,99	110,00—119,99	120 in več
Medved — lobanja	51,00— 52,99	53,00— 54,99	55 in več
— kožuh	250,00—274,99	275,00—299,99	300 in več
Divja mačka — lobanja	15,00— 15,99	16,00— 16,99	17 in več
— kožuh	40,00— 44,99	45,00— 49,99	50 in več
Ris — lobanja	23,00— 24,49	24,50— 25,99	26 in več
— kožuh	105,00—114,99	115,00—124,99	125 in več
Divji prašič — čekani	110,00—114,99	115,00—119,99	120 in več
Damjek — rogovje	165,00—174,99	175,00—179,99	180 in več
Jelen — rogovje	170,00—189,99	190,00—209,99	210 in več
Jelen aksis — rogovje	260,00—279,99	280,00—299,99	300 in več
Srnjak — rogovje	105,00—114,99	115,00—129,99	130 in več
Gams — roglič	100,00—104,99	105,00—109,99	110 in več
Alpski kozorog — rogovi	150,00—156,99	157,00—164,99	165 in več
Muflon — rogovi	185,00—194,99	195,00—204,99	205 in več

članice CIC, ki ne bi plačevale članskega prispevka CIC. Pravni svetnik CIC je temu nasprotoval z obrazložitvijo, da bi na ta način dobile tak status tudi druge dežele v razvoju, ki so že članice CIC, in se tudi one izmaknile plačevanju članarine. Na posredovanje jugoslovanske delegacije naj bi se to rešilo tako, da bi kandidatura trajala največ 3 leta. Potem, ko je jugoslovanski predlog podprla tudi maroška delegacija, je bilo sklenjeno resolucijo proučiti ponovno. Sprejeta naj bi bila na 28. zasedanju generalne skupščine CIC.

Na zaključni seji so tudi podelili Zlatorogovi knjižnici Lovske zveze Slovenije, v okviru kulturnega nagrajevanja CIC, strokovno nagrado

za leto 1980. O tem smo že poročali v julijskem Lovcu.

Na predlog generalnega sekretarja CIC W. Trenseja je generalna skupščina sprejela tudi program dela komisij za obdobje 1980—81. Sprejeto je bilo tudi priporočilo jugoslovanske delegacije vsem delegacijam CIC, da naj v vseh deželah članicah CIC na ustrezen način proslavijo 50-letnico obstoja in delovanja Mednarodnega sveta za lovstvo oziroma — kakor se je kasneje preimenoval — Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC).

Naslednje, 28. zasedanje generalne skupščine CIC bo letos v Münchnu, Jugoslavija pa kandidira za organiziranje generalne skupščine CIC v letu 1982 ali 1983.

Bohorsko lovskogojitveno območje

Vlado Jenko, Zveza lovskih družin (ZLD) Posavje

Splošni opis

Bohorsko lovskogojitveno območje (LGO) omejuje z jugozahodne strani reka Sava, z zahodne reki Savinja in Hudinja, z vzhodne reki Sotla, na severni strani pa črta Vojnik—Boč—Rogaška gora—Macelj. Najvišji vrh v območju je na Bohorju — Veliki Javornik 1023 m, najnižja točka območja pa je ob sotočju rek Save in Sotle — 139 m nadmorske višine. Drugi pomembnejši vrhovi in hribovja v območju so: Veliko Kozje nad Zidanim mostom (987 m), Boč (980 m), Lisca (947 m), Rogaška gora (883 m), Tolsti vrh (805 m), Belinovec (715 m), Orlica (698 m), Rudnica (687 m).

Navedena hribovja in vrhovi predstavljajo v glavnem južno in severno mejo območja, vmes pa leži gričevnat svet.

Celotna površina območja meri 130 870 ha, od tega je 123 279 ha ali 94 % lovni površini. Gozdov je 56 326 ha. Gozdnatost lovskih površin torej znaša 46 %. Pretežni del strnjenih gozdov je v višjih legah na hribovih, ki z jugozahodne in severne strani omejujejo območje. V vseh gozdovih močno prevladujejo listavci (bukev, hrast) in je delež

iglavcev nepomemben. V gozdovih izvajajo postopno-skupinske in prebiralne sečnje, zato ima divjad ugodne prehrabne in bivalne možnosti.

Med skrajnim južnim in severnim hribovitim, pretežno gozdnatim predelom leži okoli 30 km široko (vzhod—zahod) in okoli 20 km dolgo (sever—jug) gričevnato področje, kjer so zelo pestro pomešane gozdne in kmetijske kulture. Tukaj, razen za srnjad, ni pogojev za načrtno gojitev velike divjadi. Dokaz temu je dejanska naseljenost divjadi posameznih glavnih vrst, kar je poglavitno merilo za smotno zemljepisno opredelitev lovskogojitvenega območja.

Družbeni dogovor

Bohorsko LGO sestavljajo lovišča 36 lovskih družin s področij: ZLD Celje 21 LD, ZLD Posavje 13 LD, ZLD Zasavje 1 LD in ZLD Maribor 1 LD. Po posebnem dogovoru med navedenimi ZLD je določeno, da ZLD Posavje opravlja za Bohorsko lovskogojitveno območje vse organizacijske, administrativno-tehnične in strokovne naloge.

V skladu z določili 34. in 35. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Ur. list SRS, št. 25/76) je za Bohorsko LGO območje sklenjen družbeni dogovor. Le-ta je bil predložen v podpis 181 pravnim osebam in ga je le nekaj manj pomembnih odklonilo. Pri usklajevanju stališč do družbenega dogovora so imele najštevilčnejše in najzahtevnejše pripombe nekatere krajevne skupnosti, temeljne organizacije združenega dela s področja kmetijstva ter zavodi za spomeniško varstvo.

Divjad

Karta v merilu 1 : 500 000 shematsko prikazuje razmestitev lovskih družin oz. njihovih lovišč v lovskogojitvenem območju (LD so označene z zaporednimi številkami od 1 do 36) ter naseljenost divjadi glavnih vrst: damjak, gams, muflon in divji prašič. Srnjad se nahaja na celotni površini LGO.

Številčnosti divjadi glavnih vrst v LGO, kot so jelenjad, damjek, gams, muflon in divji prašič, zaradi širokega areala njihovega gibanja nima smisla prikazovati po posameznih loviščih LD. Stanišča te divjadi zato prikazujemo skupaj za več lovišč, vendar ločeno po izoliranih in zaokroženih lovskogojitvenih bazenih Bohorskega lovskogojitvenega območja.

Jelenjad

Prisotnost jelenjadi v nekaterih loviščih je le slučajna. Tudi v prihodnosti Bohorsko LGO oziroma del le-tega ne bi moglo biti rajonizirano za jelenjad. Jelenjad se občasno pojavlja v gozdovih od Orliškega pogorja (Pišec) prek Bohorja, Lisce do Jurkloštra. V poprečju se na tem področju zadržuje 6 do 8 jelenjadi. Številčnost in vpliv jelenjadi na okolje sta torej popolnoma nepomembna in naj bi takšna tudi ostala.

Damjaki

Damjaki, ki so bili naseljeni leta 1971, naseljujejo dele lovišč štirih lovskih družin: Brežic, Dobove, Globokega in Kapel. S področno gozdnogospodarsko in kmetijsko delovno organizacijo je sklenjen dogovor, da številčnost ne sme preseči 30 živali ter da se damjaki ne smejo širiti izven tega področja, imenovanega

Dobrava. Dobrava je popolnoma ravninski predel s površino okoli 2500 hektarov (v glavnem gozd), kjer živi sedaj 25 damjakov. Izven tega področja tudi sicer ni življenjskih možnosti za damjake (hriboviti predeli, vinogradniška področja).

Gamsi

Maloštevilni gamsi naseljujejo tri med seboj prostorsko popolnoma ločena področja.

Prvo nahajališče je na pogorjih Kunšperka, Rošč, Špičeka nad Dramljo, Tisovca in Kozjaka nad Kozjem. Ta predel obsega okoli 3000 ha in ga sestavljajo deli lovišč lovskih družin: Bizeljsko, Pišece, Bistrica ob

Sotli, Podsreda in Kozje. V poprečju v tem predelu stalno živi okoli 50 gamsov, kar je 1,6 živali na 100 ha lovne površine.

Drugo nahajališče obsega pogorje Veliko Kozje nad Zidanim mostom, Lokavec pri Jurkloštru ter manjši predel severno od potoka Gračnica, ki se izliva v Savinjo pri Rimskih Toplicah. Tu je okoli 20 gamsov na površini okoli 2500 ha. Gostota na tej površini je okoli 0,8 gamsa na 100 ha. Sem spadajo deli lovišč treh lovskih družin: Loka pri Zidanem mostu, Jurklošter in Laško.

Tretje nahajališče gamsov v Bohorskem LGO je na grebenih in pobočjih Donačke gore, Rogaške gore in

Boča. Obsega dele lovišč treh lovskih družin: Rogatec, Rogaška Slatina in Poljčane. Meri okoli 2500 ha in tukaj živi okoli 20 gamsov. Gostota je 0,9 gamsa na 100 ha ustrezne površine za gamse. To nahajališče je na meji Haloškega LGO in Pohorskega LGO. Gojitev gamsov v tem nahajališču mora biti uskladena med tremi LGO: Bohorskim, Haloškim in Pohorskim.

Mufloni

Mufloni so bili naseljeni leta 1972. Naselitev je uspela in je sedanji stalež okoli 130 živali. Mufloni naseljujejo dele lovišč treh lovskih družin Bohorskega LGO (LD: Boč,

Odstrel v loviščih Bohorskega lovskogojitvenega območja v letih 1960 in 1979

Iz statistike LZS

Št.	Lovska družina	Površina v ha	Divji prašič		Gams		Srnjad		Poljski zajec		Fazan		Raca mlakarica	
			1960	1979	1960	1979	1960	1979	1960	1979	1960	1979	1960	1979
1	Dobova	2 008	2	—	—	—	4	30	105	37	119	168	25	37
2	Kapele	1 924	—	—	—	—	9	36	105	—	54	109	—	18
3	Bizeljsko	2 855	—	1	—	—	17	28	178	37	84	71	4	9
4	Brežice	1 757	—	—	—	—	22	27	184	19	230	104	45	38
5	Globoko	2 397	—	—	—	—	30	56	143	42	162	62	—	4
6	Pišece	2 410	9	7	—	—	6	37	115	54	25	73	—	—
7	Artiče	2 547	—	—	—	—	11	33	163	65	104	92	12	13
8	Videm	3 204	1	—	—	—	2	26	254	16	68	32	—	11
9	Vel. Kamen	2 143	—	—	—	—	—	9	74	20	16	45	—	—
10	Senovo	2 618	—	—	—	—	—	10	81	20	13	16	—	—
11	Brestanica	4 935	—	—	—	—	4	55	172	26	62	20	4	30
12	Sevnica	2 161	—	1	—	—	3	35	80	23	3	10	—	3
13	Zabukovje	3 839	2	1	—	—	3	50	114	20	3	1	—	—
14	Loka pri Zid. mostu	3 635	3	3	—	—	12	42	81	17	25	3	—	—
15	Jurklošter	4 323	13	6	—	1	18	69	43	10	—	2	—	—
16	Bohor — Planina	3 492	—	—	—	—	3	41	86	6	—	—	—	—
17	Kozje	4 309	1	10	—	—	2	41	50	15	14	6	—	4
18	Podsreda	3 500	2	1	—	1	6	46	39	15	13	5	—	—
19	Bistrica ob Sotli	2 881	2	—	—	1	12	28	137	48	15	9	—	1
20	Podčetrtek	3 259	—	—	—	—	4	51	125	54	19	41	—	—
21	Loka pri Žusmu	3 068	—	—	—	—	5	30	91	10	—	—	—	—
22	Handil — Dobje	5 352	—	—	—	—	—	61	86	28	9	3	—	5
23	Laško	6 736	1	—	—	—	9	89	168	5	20	—	—	—
24	Grmada — Celje	3 818	—	—	1	—	17	76	207	37	106	45	—	15
25	Štore	3 937	1	—	—	—	4	32	71	18	16	7	—	19
26	Šentjur pri Celju	4 909	—	—	—	—	8	88	186	49	70	9	4	139
27	Log	2 426	—	—	—	—	—	26	98	20	10	9	—	2
28	Šmarje pri Jelšah	3 318	—	—	—	—	3	37	235	59	50	—	—	6
29	Pristava	3 584	—	—	—	—	—	40	230	127	11	49	—	37
30	Rogatec	4 782	7	7	—	—	20	76	122	19	39	20	—	2
31	Rogaška Slatina	4 653	3	6	—	—	13	98	179	63	28	68	—	7
32	Boč — Podplat	2 972	—	2	—	—	31	48	50	56	61	67	—	—
33	Ponikva	3 584	—	1	—	—	10	57	213	47	65	18	—	4
34	Dramlje	3 372	1	6	—	—	4	68	104	16	43	6	2	25
35	Loče	4 601	1	4	—	—	4	69	86	9	41	6	—	10
36	Poljčane	1 970	5	11	—	1	19	31	41	—	14	3	—	—
Skupaj		123 279	54	67	1	4	315	1676	4496	1107	1612	1179	96	439

Poljčane, Rogaška Slatina) ter del lovišča lovske družine iz Haloškega LGO (LD Makole). Površina tega nahajališča muflonov je okoli 4500 ha. Gostota muflonov je torej okoli 2,8 živali na 100 ha primerne površine za to divjad.

Divji prašiči

V Bohorskem LGO je dvoje prostorsko popolnoma ločenih nahajališč divjih prašičev. Eno je na skrajnem severnem, drugo na skrajnem južnem hribovitem delu LGO.

Prvo nahajališče obsega predele od Maclja prek Rogaške in Donačke gore do Boča. Sestavlja ga: 6 lovišč LD Bohorskega LGO (LD: Poljčane, Boč, Dramlje, Loče, Rogatec, Rogaška Slatina), sosednja lovišča LD Haloškega LGO ter sosednja lovišča lovskih društev SR Hrvatske. Površina vseh teh lovišč znaša okoli 8000 ha. V tem so seveda zajete le površine, ki so primerne za gojitve divjih prašičev. Številčnost je okoli 50 ali 0,6 živali na 100 ha ustrezne površine.

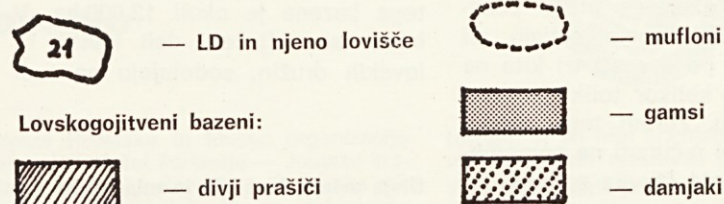
Drugo nahajališče predstavljajo gozdnata lovišča od Bizeljskega prek Bohorja, Lisce do zahodne meje Bohorskega LGO po Savinji. Sestavlja jo ga deli lovišč 13 lovskih društev Bohorskega lovskogojitvenega območja (LD: Artiče, Bizeljsko, Pišce, Senovo, Zabukovje, Loka pri Zidanem mostu, Bistrica ob Sotli, Jurklošter, Kozje, Podsreda, Bohor-Planina, Veliki Kamen, Brestanica). Površina nahajališča je okoli 12 000 ha. Ta predel naseljuje povprečno okoli 70 divjih prašičev, kar je okoli 0,6 živali na 100 ha.

Druga divjad

Po statističnih poročilih vseh 36 lovskih društev Bohorskega LGO naj bi bilo spomladi (marec, april) 1980 na celotnem območju skupaj: 5650 srnjadi, 498 gozdnih jerebov, 4752 fazanov, 4592 poljskih zajcev, 461 poljskih jerebic, 1045 lisic, 466 kun (belic in zlatih), 636 jazbecev in 1542 rac mlakaric.

Številčnost **srnjadi** lov. družine prikazujejo izredno visoko, saj je gostota kar okoli 10 živali na 100 ha gozda. Ker med rajone za srnjad štejemo tudi kmetijska zemljišča, ležeča neposredno ob gozdnih robovih ter vse manjše kmetijske površine med gozdovi, bi bila gostota

Bohorsko lovskogojitveno območje M 1 : 500 000

nekoliko manjša, to je okoli 7 do 8 živali na 100 ha. Ta gostota naj bi bila v poprečju gornja meja številčnosti srnjadi v Bohorskem lovskogojitvenem območju. Vsekakor pa so zaradi različnih življenjskih razmer med posameznimi širšimi predeli LGO razlike zelo občutne. Razlike v gostoti srnjadi pa so tudi precejšnje med lovišči posameznih lovskih društev, kljub morda enakim staniščem, in to zaradi strokovnega oz. nestrokovnega gospodarjenja s srnjadjo, krivolovstva itd.

V fazanjih rajonih znaša dejanska gostota 5 do 6 **fazanov** (petelinov in kur) na 100 ha, kar je sprejem-

ljivo še za IV. oziroma V. bonitetni razred. Vsekakor pa so razmere v fazanjih rajonih Bohorskega LGO boljše in bi gostota morala biti vsaj okrog 8 do 10 fazanov na 100 ha, kar ustreza nadpovprečnemu IV. bonitetnemu razredu. Po tej ugotovitvi je število fazanov le okoli 60 do 65 % od možne številčnosti glede na življenjske možnosti tega območja.

Lovišča, ki so rajonizirana za **poljskega zajca**, izkazujejo gostoto 5 zajcev na 100 ha. To ustreza V. bonitetnemu razredu. Vendar so bili ob bonitiranju lovišč LGO ugotovljene v poprečju boljše življenjske

Damjaki — divjad tudi Bohorskega lovskogojitvenega območja

Foto K. Mlinar

možnosti za zajca. Izračunani povprečni bonitetni razred za zajca je bliže III. kot IV. razredu, kar predstavlja gostoto 10 do 11 zajcev na 100 ha. Tako imamo torej dejansko le okoli 40 do 45 % števila, ki ga omogočajo prehrabne in bivalne razmere v zajčjih rajonih Bohorskega LGO. Verjetno pa je stanje še slabše, saj več lovskih družin pretirava pri izkazovanju dejanske številčnosti zajca.

Stalež **poljskih jerebic** izredno močno niha iz leta v leto. Tipičnih rajonov za poljske jerebice v LGO v večjem obsegu skorajda ni. V posameznih loviščih se pojavljajo ali zadržujejo le po dve ali tri kite na manjšem, še kolikor toliko primerenem stanišču. Zaradi tega tudi v prihodnosti ni računati na pomembnejše povečanje števila poljskih jerebic.

Lisice za normalne razmere ne bi bile preštevilne, saj znaša njih gostota okoli 0,8 živali na 100 ha skupne lovne površine. Isto velja tudi za **kune** in **jazbece**. Razmeroma visoka številčnost **rac mlakaric** je posledica vlaganj in dokajšnje vodne površine v Bohorskem LGO.

Lovskogojitveni bazeni za divjad glavnih vrst

S karte Bohorskega LGO M 1 : 500 000 je razvidno, da se nahajališča divjadi glavnih vrst (razen nahajališča damjakov, ki je popolnoma izolirano) prekrivajo. Na skrajnem severu LGO so nahajališča gamsov, muflonov in divjih prašičev,

na skrajnem jugu LGO pa nahajališča gamsov in divjih prašičev. To je dvojje povsem ločenih nahajališč divjadi teh vrst. Kakor že omenjeno, pa srnjad naseljuje celotno LGO.

Na podlagi take prostorske razmestitve divjadi sta ZLD Celje in ZLD Posavje že pred več kakor desetimi leti oblikovali lovskogojitvene baze za glavne vrste divjadi.

Bazen I. predstavlja celotno hribovito področje na jugu LGO od Bizeljskega prek Bohorja do Savinje. Bazen I. se imenuje »Bohor«. Površina tega bazena je okoli 12 000 ha. V bazen so vključeni deli lovišč 13 lovskih družin, sodelujejo pa tudi

sosednje LD: Laško, Grmada-Celje in Štore. V celotnem bazenu je ocenjena številčnost divjadi glavnih vrst takole: 70 gamsov, 70 divjih prašičev in 8 jelenjadi. (Število srnjadi ni izkazano.)

Bazen II. se razprostira v hribovitem in gričevnatem predelu od Macelja prek Rogaške in Donačke gore, Boča do Dramelj južno od Konjiške gore. Bazen II. nazivamo »Macelj-Boč«. Tu so gamsi, mufloni in divji prašiči. Površina tega bazena je okoli 8000 ha. V bazen so vključeni deli lovišč 6 LD bohorskega LGO. Poleg tega spadata v ta bazen še lovski družini Haloškega LGO ter lovišča sosednjih lovskih društev SR Hrvatske. V celotnem bazenu je ocenjena številčnost divjadi glavnih vrst (razen srnjadi) takole: 20 gamsov, 130 muflonov in 50 divjih prašičev.

Bazen III. leži v ravninskem svetu severovzhodno od Brežic in meri okoli 2500 ha. Obsega dele lovišč štirih lovskih družin. Bazen imenujemo »Dobrava«, naseljuje ga okoli 25 damjekov.

Srnjad je tipična teritorialna divjad in zanjo ni potrebno ustanavljati širših bazenov. To velja tudi za vso drugo divjad v Bohorskem LGO.

V bazene vključene lovske družine na bazenskih posvetih enotno določajo vse lovskogojitvene ukrepe: ugotavljajo številčnost, izgube, prirastek, sklepajo o varstvu, gojitvi, odstrelu. Tak način gospodarjenja

Divja svinja, lanščaki in mladiči na krmišču

Foto M. Hain, Diana

z divjadjo je v praksi pokazal odlične uspehe in ga tudi v bodoče ne nameravamo opustiti, temveč celo še bolj razvijati.

Zaključki

Ob zaključku tega prikaza o Bohorskem lovskogojitvenem območju je treba poudariti nekatere nove in bistvene kvalitete, ki jih prinaša podpisani družbeni dogovor za Bohorsko LGO. Družbeni dogovor ne prinaša novih pogledov na gojitev divjadi, saj temu tudi ni namenjen. Vse to imamo v sprejetih »Smernicah za gojitev divjadi«, imamo tudi kar precej domače strokovne literature in pa garancijo v strokovnih kadrih po lovskih družinah. Dokaz temu je splošno stanje naših lovišč. Pač pa so z družbenim dogovorom podane danes še neslutene obveznosti in možnosti sodelovanja ter vplivov v lovstvu širše družbene skupnosti in vseh uporabnikov prostora na vsa dogajanja v lovstvu. Ohranitev okolja in divjadi je naloga posebne družbe-

nega pomena, kateri izključno samo lovci — kot doslej — ne bomo kos. Vsekakor je pričakovati od vseh podpisnikov družbenega dogovora uskladen in enakopravno razreševanje vseh poglobitvenih problemov lovstva v LGO.

Ob vseh teh pridobitvah, ki jih družbeni dogovori nasploh vnašajo v lovstvo, pa se le postavlja konkretno vprašanje o smotrnosti in pravilnem prostorskem oziroma geografskem oblikovanju Bohorskega LGO. Naseljenost divjadi glavnih vrst (jelenjadi, damjekov, gamsov, muflonov in divjih prašičev), kar je odločilni faktor pri oblikovanju vsakega lovskogojitvenega območja, je konkretno v Bohorskem LGO takšna in tako posebna (verjetno tudi še v katerem drugem LGO), da sedanja geografska opredelitev območja ni pravilna. Lovsko strokovni del je na tem ali pa morda drugače geografsko oblikovanem območju tako ali tako povsem zagotovljen, v našem konkretnem primeru tudi brez družbenega dogovora. Interese in vpliv širše družbene skupnosti ter upo-

rabnikov tega prostora je mogoče zagotoviti tudi na drugače geografsko oblikovanem LGO. Torej imamo za naš konkretni primer obraten predlog od doslej že ponekod uveljavljenih in verjetno tudi strokovno upravičenih stremeljenj, da se namreč meje ZLD prilagodijo mejam LGO. V našem primeru naj bi se meje LGO prilagodile mejam ZLD, kar je racionalneje. Tudi strokovnost in širši družbeni vpliv na dogajanja v lovstvu bi bila zagotovljena v najmanj toliki meri kakor sedaj pri Bohorskem LGO, ustanovljenim z odlokom. So še drugi utemeljeni razlogi za ta predlog, ki pa ne spadajo v okvir tega poročila o Bohorskem LGO.

Vsaka organizacijska sprememba povzroča začetne težave, največkrat tudi povečane stroške poslovanja, v našem primeru pa tudi razna podvojena administrativna opravila — vsaj ob sedanjem istočasnem obstoju ZLD in LGO.

O vsem tem bo v prihodnosti praksa pokazala pravo pot in tudi rešitev nastalih problemov.

Razstava Narava — divjad — lovstvo Ljubljana 1980

Razstava bo prikazovala zlasti napore slovenske lovske organizacije pri ohranjanju prvobitnih vrst divjadi in sodobnem načinu gospodarjenja z divjadjo, pri biotehničnih delih in izboljševanju življenjskih možnosti za divjad, ohranjanju naravnega okolja, izobraževanju lovcev in izdajateljski dejavnosti slovenske lovske organizacije, nadalje bo predstavila lov v umetnosti in podobno.

Kljub temu pa bodo imele — kakor na vseh razstavah — tudi lovske trofeje določen pomen. Razstavljene bodo v posebni dvorani.

Da bi prihranili finančna sredstva, smo trofeje za to razstavo ocenjevali na sedežih zvez lovskih družin (ZLD), ob sodelovanju strokovnjakov posameznih ZLD. Za ocenitev so prišle v poštev vse trofeje, ki so bile uplenjene po Slovenski lovske razstavi Maribor 1972, oziroma tiste, ki še niso bile ocenjene na nobeni mednarodni lovski razstavi, vključno na razstavi v Mariboru. Te omejitve pa veljajo le za trofeje iz lovišč SR Slovenije.

Trofeje bodo razstavljale tudi Lovska

zveza Hrvatske in lovske organizacije sosednih dežel Furlanije — Julijske krajine (Italija), Koroške, Štajerske in Tirolske (Avstrija), ki so dolgoletne sodelavke Lovske zveze Slovenije na vsakoletni medpokrajinski lovski konferenci.

Strokovno pokroviteljstvo nad razstavo je prevzel Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC), ki je imenoval tudi komisijo za ocenitev trofej. Vse trofeje, ocenjene za to razstavo, bodo imele mednarodno priznane ocene.

Vse ocenjene trofeje — vključno z območij lovskih organizacij Hrvatske, Italije in Avstrije — bodo objavljene v razstavinem katalogu. Kar se tiče trofej iz slovenskih lovišč, bo katalog ljubljanske razstave nadaljevanje kataloga, ki je sestavni del knjige Zlatorske gove knjižnice »Lovske trofeje na Slovenskem«, ki je izšla ob mariborski razstavi leta 1972.

V razstavinem katalogu bodo objavljeni podatki za 1404 lovske trofeje iz slovenskih lovišč. Katalog bo zajel, poleg že ocenjenih, tudi vse tiste slovenske

trofeje, ki so bile ocenjene na mednarodnih lovskih razstavah po letu 1972. V katalogu bodo podatki za našete trofeje iz slovenskih lovišč: 3 volčje lobanje, 2 volčja kožuha, 5 medvedjih lobanj in 46 medvedjih kožuhov, 6 lobanj in 8 kožuhov divje mačke, 1 lobanja in 1 kožuh risa, 124 čekanov divjih prašičev, 5 damječjih rogovij, 247 jelenjih rogovij, 358 srnjačjih rogovij, 493 gamsjih rogljev, 10 kozorožjih rogov in 95 muflonjih rogov.

Vse te trofeje pridejo v poštev za nagraditev z medaljami. Kakovost izbranih trofej je dobra, saj jim bo podeljenih: 194 zlatih, 445 srebrnih in 765 bronastih medalj, skupno 1404.

Poziv za zbiranje trofej žal ni imel povsod najboljšega odziva. Prepričani smo, da je še precej trofej iz slovenskih lovišč ostalo doma oziroma jih lovci niso predložili v ocenitev. Škoda, ker na ta način, kljub velikemu številu zbranih trofej, le ne bomo imeli popolnega pregleda o vseh kakovostnih trofejah, ki bi prišle v poštev za nagraditev z medaljami.

Organizacijski odbor

»Vselej se vračamo k svojim prvim ljubeznim«

Manliherica Steyr M 95, kalibra 8,2 × 50 R

Francè Avčin

*Nikol' ne bom pozabil
očeta mojega,
ki zmeraj me je vabil:
moj sin, le pišja ga!*

(Ponarodela)

»On revient toujours à ses premiers amours« (»Vselej se vračamo k svojim prvim ljubeznim«), pravijo izkušeni Francozi. Svojo prvo lovsko ljubezen sem spoznal ob koncu prve svetovne vojne, ko mi je bilo komaj osem let, nazaj k njej pa sem se vrnil kar šest desetletij pozneje kot star lovec. A naslednji spomin nanjo ob prvi, vsaj delni osvoboditvi Slovencev izpod tisočletnega habsburško-vatikanskega jarma se je v deško dušo zarisal, kakor da ga je jedka kislina vrezala v mehki baker.

Z materjo in teto smo otroci kakor na žerjavici pričakovali naše očete — bojevnike z razvalin zadnjega avstrijskega okopa za vero, dom, cesarja proti Lahom na Piavi. Kakor uročeni smo čakali, čakali in obupovali. Ni ju, ne bo ju, ne bo ju več! A nekega jutra je na ulici zapokal bič: pred hišo je obstal zapravljiček za dvema iskrima rjavcema in že sta izskočila dva vojaka, prvi z rdečim križem na rokavu, drugi z rdečim fesom na glavi. Ujec — zdravnik dr. Gerlovič, nazadnje v Palmarnovi, v osvobodilni vojni pa ga je pri Sv. Urhu ubila črna roka — in oče Franjo Ksaver, oba živa in zdrava! Veselje in solze, objemi in kriki! Konec stokrat preklete vojne, prav zares konec! Lačne, sestrada ne nas je po prvem veselju kmalu pričel zanimati s šotorko pokrit tovor zadaj na zapravljičku.

Kmalu smo videli: praktični ujec — uskok, kmečki sin iz Župeče vasi izpod Gorjancev, je priskrbel jedil — olja, riža, sladkorja, makaronov, špagetov, sira, celo vina, samih neznanstvih in nam otrokom neznanih dobrot. A oče, prav tako kmečki sin iz Trnja izpod Vrha pri Sveti Trojici na Krasu, iz domovine burje in Martina Krpana. Pokazala se je krpanovska kri: najprej je iztovoril nekaj oglatega, težkega, še danes

vidim, še danes posedujem ta dragoceni spomin nanj: bila je umeleto okovana starinska železna skrinja s čudno ključavnico. Sledil je v šotorsko krilo zavrt dolg zaboj, v njem pa — tri puške! Prva staroslavna ameriška Winchesterka »Yellow boy« rumenega medenina-stega ohišja, puška, ki je osvojila Divji zahod (beri pobila domačine Rdečekožce po pravilu »le mrtev Indijanec je dober Indijanec«); druga je bila domala poldrugi meter dolga, težka Steyrova zadnjača »Wenzl« iz »bratske« prusko-avstrijske vojne; tretja pa — o čudo! — kratka, lahka repetirka, »manlihar-lepetir-gver« v ustih nemščine neukega slovenskega kmečkega vojaka, staroslavna Steyr — Mannlicher M 95, osebna puška mojega očeta, ki je bil stotnik bosanskega »šturm bataljona«, »cug-ruk« jo je imenoval. Skrinja pa je bila polna, ne hrane za nas sestradance, temveč svetlih nabojev — za to njegovo, po našem mnenju v tistih trenutkih povsem nekoristno pokalico. Pa še imenitno pištolo FN Browning 7,65 je imel v toku za pasom.

Tako sem se deček prvič srečal z repetirko Steyr Mannlicher M 95 z

že modernim »malokalibrskim« nabojem 8 mm (oznaka 8,2 × 50 R) na brezdimni smodnik, s puško, s katero repetiraš tako, da ročico valjastega zaklepa potegneš nazaj (Zug) in sunkoma potisneš naprej (Ruck). Tako imaš prednost, da pri tem puške ni treba odstaviti od lica, kakor je to nujno pri večini repetirk osnovnega sistema mavzer 98. Le-tem moraš ročico najprej zasukati navzgor, na kraju pa spet navzdol, to pa ne gre, ne da bi orožje odstavil od lica in pri tem cilj izgubil iz vida.

To kratko in lahko puško (cev le 50 cm) sem zatem očetu zemljemeru Agrarnih operacij, enemu izmed ustanoviteljev slovenskega lovstva in znanemu kinologu, nosil nekaj let, seveda brez nabojev. Služila mu je, izvrstnemu strelcu, za lovske namene s tem, da je okroglo glavico dolgih, težkih jeklenih krogel (15,8 g) s pilo zarezal navzkriž prav do svinčenega jedra. Doma je Franjo Ksaver venomer strašil s turškimi fesom na glavi. Rad je tudi pravil srhljive zgodbe o »juriših« svojih kosmatih »Bosnjakov« zgolj z železno palico, bodežem, celo z buzdovanom (s konicami okovan kiji) in ročnimi bombami, seveda

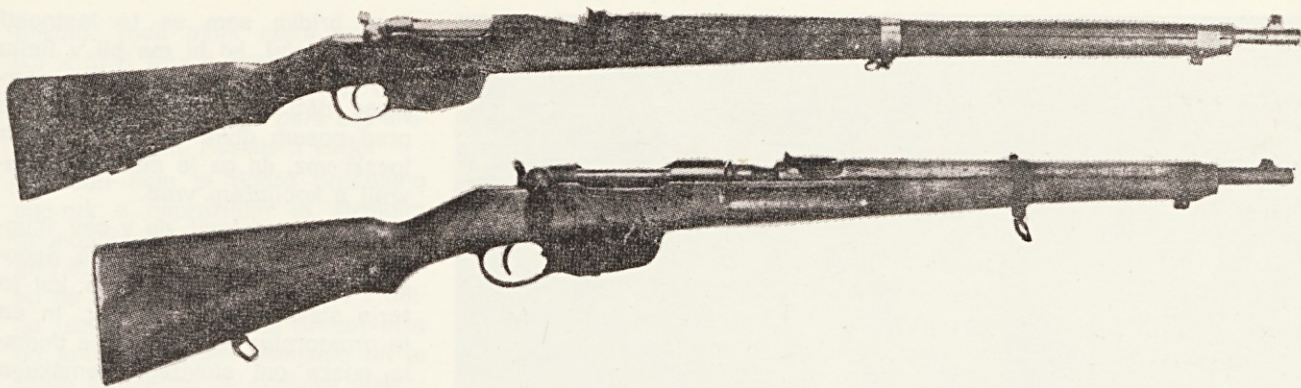
Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. 6. do 15. 7. 1980 so z območja 26 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 274 živali oz. njihovih delov (205 lisic, 10 psov, 22 mačk, 4 goveda, 1 zajca, 24 srnjadi, 5 jazbecev, 1 kuno, 1 ovco in 1 veverico).

Veterinarski virološki inštitut v Ljubljani je ugotovil steklino pri 5 lisicah in 1 srni z območja občine Celje, pri 7 lisicah in 1 govedu z območja občine Dravograd, pri 1 lisici z območja občine Kranj, pri 1 lisici z območja občine Lendava, pri 2 lisicah z območja občine Mozirje, pri 2 lisicah z območja občine Ravne, pri 2 lisicah z območja občine Radlje ob Dravi, pri 1 lisici z območja občine Radovljica, pri 4 lisicah z območja občine Slov. Konjice, pri 10 lisicah in 1 jazbecu z območja občine Slov. Gradec, pri 4 lisicah, 1 mački in 1 govedu z območja občin Velenje ter pri 6 lisicah, 1 srni in 1 jazbecu z območja občine Žalec.

Skupno je bilo torej v tem času ugotovljenih 52 primerov stekline, od tega 3 primeri pri domačih živalih.

Republiška veterinarska uprava SRS

Avstrijska vojaška puška manliherica, model 95, v dolgi in kratki izvedbi. Obe puški so v prvi in drugi svetovni vojni uporabljali tudi na našem ozemlju. Zato ni čudno, da se je veliko manliheric znašlo v lovskih rokah. Zanimiv primerek take puške hranijo v lovskem muzeju v Bistri. Staro avstrijsko vojaško manliherico so pred drugo svetovno vojno preoblikovali v lovsko puško. V času NOB so številne manliherice prišle tudi v partizanske roke.

vselej krepko podprtih z rumom. Nismo prav razumeli, še manj verjeli. Zug-ruk je medtem prevračala kapitalne stare srnjake, kakršnih danes ni več, ko sem očeta lovca spremljal na njegovem zemljemerstvu križem po Sloveniji. Ob tem se je primerilo nekaj, kar me je končno spreobrnilo, da sem namreč v rdeči bosanski fes končno začel verjeti.

Oče je meril za nekdanjo ozkotirno lesno železnico na Tančo goro v Beli krajini. Jaz sem mu, kakor vedno, v počitnicah prenašal merilno »lato« po gozdovih. Približali smo se ogenjčku ob trasi, ki so jo že izsekavali. Pri njem so čepele in se grele tri tršate postave, gozdni delavci. Tedaj se je izza žerjavice dvignila sloka pojava, se približala očetu, dve podobni pa za njo.

»Da nisi ti slučajno naš kapetan, gospodin Franjo iz Tirola?« je zahrnelo iz orjaka. Odgovora ni bilo treba, že so trije človečnjaki tolkli in objemali očeta: trije nekdanji njegovi bosanski bojovníki iz Tirol! Očeta namreč ni bilo mogoče zgrešiti, nosil je polno črno brado kot nekoč vojaki »bosnjaki« in bil vselej v lovski obleki. Sicer majhen, a medvedje močan se ni bal ne biriča ne hudiča. Sledila je sila huda stvar. Alah ali prerok Mohamed ga je bil polomil, ko je muslimanom prepovedal zgolj alkohol in svinino, na rakijo je pa pozabil. A očetu to ni škodilo, zdržati je znal tudi tri dni skupaj, če je tako naneslo. In naneslo je večkrat. Bog mu daj vse dobro v večnih loviščih!

Naslednje tedne smo merili naprej, jaz kot nosač puške. Takrat sem do-

živel, da se je vrsta pomočnikov z belo-rdečimi trasirkami iznenada razbežala na vse plati. »Mjadved, mečka!« je zavreščalo po gozdu. Videl sem temno rjavo senco, ki je prav tako bežala: moje prvo srečanje z medvedom! A puško sem imel jaz, naboje pa oče! Odtlej sem smel nositi tudi okvirček nabojev, vendar le v žepu.

Zatem sem bil puškonosец nekaj poletnih šolskih počitnic v Bohinju, kjer je oče kmetom delil bogate širne gozdove vse od Komarče do Voj, do agrarne reforme last Vatikana poslušnega Verskega zaklada. Dobil sem tudi okvirček s pet polnooplazčenimi vojaškimi naboji (15,8 gramov). »Tako za vsak primer,« je dejal oče, »za lisico ali jazbeca!« Res sta nama pred Hodnikov stan na planini Vogar pritekla kar dva prav pod noge, a puška je to pot visela na jesenovi veji. — Spet sem bil prepozen. Pač pa sem na skriti prečudoviti planini Blato uplenil svoj prvi plen — veverico in jih ob tem slišal, da sem si zapomnil. Pokojni nesrečnik Valentin Hodnik mu je meni nepozabni Vogar in Blato leta 1923 čudovito upodobil v akvarelu; še danes ju imam in gledam kot privid iz mladih let.

Moja »cug-ruk« je potem nekam izginila. Nadomestila jo je sicer lična »šenauerca« 6,5 × 54 M Sch. že z merilnim daljnogledom. »Za gamsa,« je dejal oče. A z njo se nekam nisem mogel spoprijateljiti. Bila pač ni več prva ljubezen, le druga. Žaloval sem za prvo, zlasti ko sem zvedel za vso njeno staro slavo.

Zgodovina Steyrove manliherice M 95 je zanimiva, tudi za lovce, še

posebej za tiste stare, ki so jo kot mladi slovenski fantje morali trdno držati v rokah, da niso Lah i že takrat preplavili vse Slovenije, kajti takoj bi jo kot nekdanjo rimsko provinco proglasili za »terra santissima italianissima« (za najsvetejšo zemljo italijansko). Na Soči še danes stoji most z napisom »Isonzo, fiume sacro alla Patria« (Soča, domovini sveta reka). Poznamo se predobro. Oče je leta 1941, ko so se bersaglieri na kolesih pripeljali v Ljubljano, samo lakonično izjavil: »Kaj, ti fliskovci da nam bodo komandirali? Iz tega pa že ne bo nič!« In res ni bilo nič. In ne bo nikdar več nič!

Po letu 1885 se je namesto tedanjih vodoravnih cevastih nabojnikov z naboji drug za drugim uveljavil navpični nabojnik, z naboji sprva v eni, pozneje pa v dveh vrstah drug nad drugim. Hkrati se je pojavila bistroumna vojaška repetirka, izum Avstrijca Ferdinanda v. Mannlicherja, staroznane orožarske tovarne v Steyru. Za hitro streljanje je imela izredno vojaško prednost, da je ob repetiranju ni bilo treba odmakniti od lica, polnila pa se je hitro od zgoraj z naboji v pločevinastem okvirčku.

Pri M 86 je prazen okvirček že sam spodaj izpadel, a bila je še nerodnega kalibra 11 milimetrov. Naslednji model M 88 je bil že »malokalibrski«: 8 mm, kakor je še dandanes. Leta 1890 je stari črni smodnik zamenjal novi malodimni nitro-smodnik, pa so se balistične lastnosti močno popravile. Tudi merilne naprave so lahko ustrezno izboljšali (M 88/90). Tudi valjasti zaklep z

Nobena divjad, četudi ima dovolj hrane, se za mrežo ne počuti dobro

Foto B. Habjan

znano vrtljivo glavo so krepko ojačili. Tako je bilo leta 1895 vse dognано, pojavila se je tudi sedanja kratka cev 50 cm za karabinko: Steyr 95 je bila tu! V Steyru in Budimpešti dvoglave monarhije so jih napekli na milijone, v Hirtenbergu in Brnu pa vojaških nabojev zanjo. Firma ÖJP pa je takoj prinesla tudi težke lovske krogle (TMR). Brž se je M 95 razširila po svetu.

Celo makedonski ilindenski uporniki proti Turkom so jih imeli, dalje srbsko-črnogorske enote Avstrijcem zaplenjene v prvi svetovni vojni, vojaki v Tirolah in ob Soči, pa Maistrovi in Malgajevi koroški borci. Steyr 95 je postala in ostala pojem tudi pri nas.

Za najinim prvim spoznanjem je preteklo vode nič koliko, čez nas je šla še druga svetovna blaznost. Tudi v njej sem se srečeval s cug-ruk puško, a videla se mi je zastarela v primerjavi z »modernimi«: nemško 8 × 57 IS Mauser, ameriško .30—06 ob (7,62 × 63) Springfield, angleško .303 Enfield, prišli so prvi polavtomati, sam sem imel v partizanih polavtomatko SG 3 z daljnogledom domače izdelave iz italijanske svetlobne signalne naprave, razne brzostrelke, zlasti sovjetska 7,63 Tokarev, itd. Ovedel sem se šele, ko sem po vojni pričel lovsko orožje in strelivo gledati s suhim tehničkim očesom inženirja, ne le

z žarom mladega lovca. Tako sem se ponovno srečal s svojo prvo lovsko ljubeznijo in v njej odkril zanimive svojevrstne posebnosti.

Preblisnilo se mi je, da bi utegnili biti sila pripravna za na divje prašiče, saj z njo repetiraš, ne da bi jo odstavil od lica pa cilja ne zgubiš iz vida. Švicarska vojaška Schmidt-Rubin 7,5 mm je tudi taka.

Prav bridko sem se te lastnosti M 95 zaželel, ko bi me bil v Belju domala pohodil težko ranjen merjasec, tisti »črni oven«, ki se mi je pred nosom divje zagnal v močan lovski voz, da ga je malodane prevrnil s kočijažem vred.

Dalje sem ugotovil, da v cev »cug-ruka« naboj lahko potisneš neposredno in ne le iz nabojnika, kot to terja slavn sistem mavzer. In da je prostornina njenega tulca domala enaka oni slovitega nemškega 8 × 57 IS (S kaliber 7,89/8,20), smodnika ima tedaj enako količino! Pa da je premer krogle avstrijskega kalibra 8,2 mm natanko isti kot nemške 8 mm. Tako sem dolge težke valjaste krogle 15,8 g lahko takoj nadomestil z lažjimi 11 g, z raketno slokimi krogami Hirtenberger moje konstrukcije (ABC). Tako bi mi naboj 8,2 × 20 R komaj kaj zaostajal za hirtenerberško 8 × 57 IS — ABC — 11 g, enako po razanci kot po že preizkušeni izredni lovski učinkovitosti.

Le nekaj me je skrbelo: dolga valjasta originalna krogla ima vodilni del plašča domala za centimeter daljši, kakor je vodilni valj ABC — 11 g. Torej bo le-tà imela v prehodnem stožcu originalne cevi znaten tako imenovani »prosti let«, ko iz vratu tulca že izstopi, vrteža pa še ne doseže. V bukvah namreč piše, da taka ne more zadevati prida na-

Posledica ostrih nožev kosilnice

Foto B. Galjot

tančno. Toda moja stara tricevka 6,5 × 57 R ima s kratko kroglo le 6 gramov enako slabe obete, strelija pa jo, da boljšega para cev-krogle ne poznam. Poskusiti velja!

Sposodil sem si dobro predelano cug-ruk z naprožilom in strelnim daljnogledom, pa na strelišče! In glej čudo: ABC je streljala natančno na noht, znatno bolje kot z dolgo težko kroglo, le da precej niže od le-tè. Imenitno! Manjkalo mi je samo še glavno — očetova puška!

Pomagalo mi je naključje. Ko sem stikal za dragocenimi, a zavrženimi domačimi lesenimi in kovinskimi predmeti po propadlih obsoških planinah, sem v udrti škodlasti strehi neke sirarne opazil svitek strešne lepenke. V njem mastno krpo, v krpi pa ohišje cug-ruk, lepo ohranjeno... očividno skrivnost kakega divjega lovca, cev in kopito pa bog ve kje, v kakem votlem deblu nemara. No, tako cev sem bil pa že prej nekoč potegnil iz odpadnega železja, z izvrstno ohranjenim vrtežem celo. Kopito, kar vojaško, so mi z nasmehom poklonili v Hirtenbergu.

Hkrati pa je ta sedaj že 120 let stara avstrijska tovarna zopet začela izdelovati nekdanji svoj dobri stari »zastareli« naboj 8,2 × 50 R in to v originalni vojaški izvedbi (15,8 g VM-RK) kakor tudi v lažji lovski (12,7 g TM-RK). Z ABC je žal nočejo, pač zaradi za nekatere cevi omenjenega predolgega »freiflunga«. Mogoče jih moja nekega dne prepriča o nasprotnem.

Tako sem končno imel vse osnovno, celo nekaj novejših nabojev italijanske Fiocchi se je našlo. A kako dobiti orožni list? Iskreno sem se izpovedal na TNZ, razumeli so me in dobil sem papir.

Naš vestni puškarski umetnik, stari sokolski prijatelj Tone Longyka se me je usmilil in stvar sestavil. Napravil je še posebno montažo za daljnogled, tako da z njo izvrstno vidiš tudi čez muho in kobilico pod »glažem«. Drugega po mnogih slabih izkušnjah, zlasti s »črnim ovnom«, ne primem več v roko; vse razne »moderne« nizke montaže brez »tunela« se mi naravnost nagonsko upirajo.

Merilni daljnogled je moja cug-ruk dobila najsodobnejši, a ceneni ameriško-japonski, spremenljive povečave 3—9 × 40, ki križcu ne spreminja velikosti, le cilj približuje

več ali manj (image moving). Nemška pamet se tako daleč še ni povzpela. Slovenci pa smo vanjo slejkoprej zagledani kot miš v kačo. In ko bodo naredili tudi to, bodo razglasili za svoj dosežek, prav kot delajo sedaj s »centriranim« križcem »opti-centred« (Zeissov »Z« — Zentrum, Schmidt-Benderjev »M« — Mitte itd.). Pozabljam, da obeh svetovnih vojn ni dobilo golo orožje, temveč le »uma svitli meč« pametnejših glav.

Nerodno bi bilo le, da bi za vsako polnjenje puške z okvirčkom od zgoraj moral daljnogled vsakič sneti. A v svoje zadovoljstvo sem »pogruntal«, da gre tudi drugače in marsikateremu naših še številnih lastnikov stare dobre Steyr M 95 utegne to koristiti: prazen okvirček potisneš od spodaj skozi odprt zaklep vse do daljnogleda, naboj s kroglo naprej skozi ali v tunel sprednje montažne nožice daljnogleda, pa lepo nazaj z dnem v vrh okvirčka. Vseh pet sem jih tako spravil vanj, šestega pa neposredno v cev. In kdaj izstreliš na lovu kar šest nabojev zapored? Če imaš le malo časa, pa prvi izstreljeni naboj lahko nadomestiš, da nov naboj potisneš neposredno v cev. Domovina rešena!

Le prožil se je zlodej po vojaško trdo, streljal si lahko zanesljivo le iz dobrega naslona, s hitrim potegom sprožilca le izbliza. A spretni puškar je rešil tudi to vprašanje: vgradil je močno naprožilo, a ne danes moderno francosko (z enim sprožilcem na pritisk naprej). Le najmodernejše repetirke imajo tak »kombi« sprožilec (Sauer 80, Steyr-Mannlicher — Luxus), moja stara, marsikomu smešna cug-ruk M 95 ima pa kar stari nemški, ki ga namreč lahko napneš in odpneš neslišno.

Tako sva spet skupaj z mojo prvo ljubeznijo, le da je ona pomlajena, jaz pa že star. Medtem pa sem bridko spoznal ljudsko modrost, da »kogar bog štrafa, temu pošlje slepoto«. Zbogom čudoviti lov, saj še hoditi ne znam več, pisati in brati le s težavo! Tudi smrt bi bila milejša kazen lovcu in planincu, povrh za grehe, ki se jih ne zaveda. Odgovredali sta obe mrežnici, z lepoto na bližnjo popolno slepoto: dva izvrstna fotoaparata z zanič filmom...

A sčasom se je začelo rahlo jasni-

ti, počasi, prav kot pravijo v Bohinju: »Bolezen pride v hišo s senenim vozom, ven gre po bilji.« Danes merilni križec zopet za silo razločim. Mogoče bom nekoč lahko zopet sedel na lovski stolček, celo splezal na visoko prežo.

Medtem je moja cug-ruk z ABC pobrala že lepo lovino, le da iz rok zdravih poklicnih lovcev ob moji prisotnosti: Eden se je v mojo staro ljubezen kar zagledal, hoteč zamenjati zanjo imenitno mavzerico — 7 × 64. A midva ostaneva odslej skupaj, dokler naju ne loči smrt. Tudi če oslepim. Če pa spregledam, si želiva samo eno: da bi naju napadel medved, ki mi ga je bila kot najstarejšemu v odstrel dodelila moja lovška družina, a le na mrhovišču. Temu in takemu lovu pa sem se odpovedal, kajti tak zahrbtnen lov na najimenitnejšo divjad našega planeta se mi upira do kraja.

Z ženo sva medveda neke srečne pomladi na smučeh potihoma zalezla nad Krvavo pečjo, sredi sončnega dne na praznem mrhovišču v Mačkovcu, na kakih 70 korakov. Pravkar je bil prišel iz brloga, še ves od listja in zemlje. Dvignil sem puško k licu, pomeril na medveda in mirno sprožil. A varovalke nisem odpel, nisem smel. Cek je reklo, kosmatinec pa se je v dolgih skokih poslovil v gozd. Žena je bila vsa vznemirjena, ne najmanj nad mojim »strelom«. Meni se pa tisti medved šteje za uplenjenega.

Fair play by fair means — oko v oko lepo na tleh, ali pa raje nič! Samo tako bova pirovala z mojo čisto prvo ljubeznijo. Če bova?

Spomini na Keko

Jože Gregorič

Lovec Rado, ki je rad stikal za gnezdi pernatih roparic, je na visokem borovcu zagledal gnezdo sive vrane. Ko je ugotovil, da so v gnezdu že skoraj godni mladiči, je splezal na drevo, pokril gnezdo s klubukom in mladiče vtaknil za srajco. Ko se je z nebogljenim plenom vračal domov, se je mimogrede oglašil pri meni in mi podaril enega izmed mladičev, da bi ga vzredil. Preostale tri je dal drugim v rejo. Nenavadno darilo sem z veseljem sprejel, saj sem že kot deček imel udomačeno vrano, kar tri leta. Nič posebnega nisem z njo doživel. Letala je okrog hiše, se držala bližine doma in se oglašala s kra-kra. Brž ko sem jo poklical »Keka« — tako ime sem ji dal — je priletela k meni. Tudi novi rejenki sem dal ime Keka. Lepo je doraščala in z njo tudi njene peruti. Iz dneva v dan so bili njeni izleti daljši, a na klic se je vselej vrnila. Vračala se je tudi, ker je bila lačna, saj si sama še ni znala poiskati primerne hrane. Proti večeru pa je vedno sama od sebe prišla domov in šla spat v veliko kletko na stopnišču.

Ko pa se je razvila v dobro letalko, se je začela že kar preveč oddaljevati od doma in vse pogosteje ostajati na drevesu v bližnjem gozdičku. Toda, ko sem jo poklical, se je samo oglasila, priletela pa ni več k meni. A počakala me je in se pustila prijeto, če sem počasi priplezal do nje.

Zbal sem se, da se mi bo popolnoma odtujila, zato sem ji pristrigel peruti. Odtlej se je stalno držala bližine doma, zavedajoč se svoje nemoči. Naslednje leto pa, ko je dobila spet nova letalna peresa, se od doma ni več oddaljila. Jeseni ali pozimi, kadar so nad hišo letele vrane ali priletele v bližnjo okolico, se jim je Keka rada pridružila, se pomešala mednje, a se je vselej kmalu vrnila.

Bila je izjemno bistra in zabavna ptica; vsi smo jo imeli radi.

Naj opišem nekaj njenih spretnosti,

njenih vragolij, navad in njeno govorno sposobnost.

Nekega dne je žena v kuhinji zaslišala, da je nekdo na stopnišču poklical: »Jože!« Žena gre pogledat, kdo kliče, toda zunaj ni bilo nikogar. Vrnila se je v kuhinjo. Čez čas pa spet: »Jože!« Zopet stopi pogledat, toda na stopnišču, razen Keke, ni bilo nikogar. Misleč, da ji kak »mulc« nagaja, se je že obrnila, ko nenadoma spet zasliši: »Jože!« Takrat je ugotovila, da je klicala — nihče drug — kakor Keka.

Ko sem se vrnil iz službe, mi je žena vsa vesela prihitela povedat novico, da je Keka začela govoriti. Seveda sem bil zelo presenečen in zadovoljen, da je Keka prav me začela klicati po imenu. Moja siva vrana se je naučila klicati moje ime tako, kakor so me klicali drugi: Joža, Jože, Jožko.

Kadar sem šel peš v službo, me je večkrat spremljala kakega pol kilometra, nato pa odletela domov.

Večkrat se je tudi zgodilo, če sem se vračal iz službe s kolesom, da me je Keka, brž ko me je zagledala z vej domače lipe, začela klicati: »Joožee, Joožee!« Ko pa sem se približal in so me zakrile hiše, je žalostno zaklicala: »Joožkoo, Joožkoo!« Ko sem se pojavil izza ogla, je priletela k meni, sedla na krmi-lo kolesa, se priklanjala in zadovoljno godla: »Ko, ko — go, go...« V človeško govorico prevedeno: »Vesela sem, vesela sem, da te spet vidim!«

Keka se je naučila tudi več drugih besed. Saj je navsezadnje hodila v osnovno šolo, v učilnice in med učence. Stanoval sem namreč v stavbi, kjer so bili štirje nižji razredi osnovne šole. Nekega dne je z lipe priletela na okno učilnice, se razkoračila kot razposajen šolar, ki bi rad tovarišici ponagajal, in zakričala: »Toaršica, toaršica, zdrao!« Takrat pa vsi otroci kot v en glas: »Tovarišica, Keka vas je prišla pozdravit!«

Učenci so imeli Keko zelo radi. V odmoru je rada prihajala mednje po razne dobrote. Otroci pa so se z njo tudi na razne načine zabavali. Na primer: Ob ograji se je kakih osem, deset učencev postavilo v vrsto. Vsi so imeli čepice na glavi. Poklicali so Keko, priletela je k prvemu učencu, mu snela čepico z glave in potem tako vsem v vrsti. Igro so večkrat ponavljali.

V šoli si je, tako kot pridni učenci, tudi moja Keka večala besedni zaklad. Če sem jo vprašal, kako dela motor, se je razkoračila, privzdignila peruti in odgovorila: »Brrrrr!« Veliko sem premišljeval o tem, kako da ti navadna ptica — siva vrana, odgovori na tako vprašanje.

Keka je tudi skrbela, da jutraj nisem zaspal. Že kar prezgodaj je priletela na okno spalnice in me poklicala: »Jože, gor! Jože, gor!«

Rada je priletela tudi do bližnje trgovine, tam sedla na prag in se začela priklanjati: »Ko, go, ko-go, tu Keka!« Češ, saj veš, po kaj sem

Lovec s sivo vrano Foto K. Mlinar

prišla. Trгоvec Bernard ji je vselej dal košček sira, nakar je zadovoljno odletela s sirom v kljunu na domačo lipo.

Keka je klicala po imenu tudi druge ljudi iz sosedstva: Zmaga, Mirko, Rajko itd. Fantje so jo naučili tudi grdih kletvic in besed. Kakšnih, ra- je ne povem!

Rada je nagajala psu Riku. Neopazno se mu je približala od zadaj, ga oščipnila v rep in brž odletela na lipo. Odondod ga je še ozmerjala: »Rik, lump!«

Videl sem že veliko udomačenih vran. Toda po pripovedovanju njih- ovih lastnikov so se vse oglašale le z običajnim kra-kra. Morda so bi- le ali pa so še izjeme, kajti moja vrana je imela kar dokajšen besed- ni »zaklad«.

V besedah Jože, Joža, Jožko, Rik, Zmaga, Mirko, Rajko je izgovarja- la čiste samoglasnike in soglasni- ke. Besedi »tovarišica« in »zdravo« je izgovorila »toaršica«, »zdrao«. Soglasnik »v« ji je torej delal te- žave. Poudarjala pa je oba samo- glasnika — »tòaršica, zdràò«. V be- sedi »lump« je izpustila »l« in iz- govorila »ump«.

Kadar sem se po daljši odsotnosti

vračal domov in me je zagledala ali pa samo zaslišala, me je s stop- nišča ali z lipe veselo s krhajočim glasom pozdravila: »Joožkoo, zdra- vo, tu Keka!« In že je priletela k meni, se spustila na mojo ramo, mi položila kljun na lice. Ko sem jo pobožal, je tiho, skoraj nežno, mrmrala: »Joo, Joožee, go, Jo-jo- že!« Takrat sem vedno vzdihnil: »Oh, ti moja zlata Keka!« In vselej me je obšla težka slutnja.

Na žalost se je ta slutnja prehitro uresničila. Nekega dne sem jo na- šel pod lipo negibno, še toplo. Bila je mrtva. Dva dečka sta igrala za denar. Keka ju je opazovala. Ko je opazila na tleh svetlikajoči se ko- vanec, ga je hotela pobrati. Tedaj pa jo je deček tako močno brcnil, da je obležala mrtva. Hudo mi je bilo, zelo hudo, kajti devet let sem imel v njej veliko prijateljico.

Pripomba uredništva:

Članka nismo objavili zato, da bi mor- da odobraval udomačevanje divjih živali. Pač pa zato, da spoznamo izred- no »inteligenco« in druge sposobnosti sive vrane. Udomačitev divje živali — četudi vrane — je dopustno le v pri- meru, če gre zares za rešitev življenja živali. Velja namreč: Divja žival je ustvarjena za življenje v prosti naravi.

Lovni sistem

Bistvena značilnost avstrijskega lov- nega sistema je neločljiva pove- zanost lovne pravice (torej pravice: divjad zasledovati, upleniti in si jo prisvojiti) z zemljiško posestjo. Vsak lastnik ima torej na svojem zemljišču lovno pravico. Ker pa bi bilo nepojmljivo, da bi zemljiški po- sestnik, ki ima npr. samo en hektar zemlje, na njej tudi lovil, lovsko- policijski predpisi izvajanje lovne pravice omejujejo: samo lastniki zemljišč z določeno skupno površi- no (v večini zveznih dežel najmanj 115 ha) smejo to zemljišče upo- rabljati kot lastno lovišče ali ga oddati v zakup. Površine, ki v občini (najmanjša upravna enota) preosta- nejo po izločitvi lastnih lovišč, pa njihovi lastniki morajo oddati v zakup; to lahko storijo prek ob- vezne zadruga zemljiških lastnikov ali s posredovanjem občine, ki va- ruje pravice posestnikov.

Avstrijski lovni sistem potemt- kem temelji na lovni pravici zem- ljiških posestnikov. Zemljiški last- niki, katerih posest ni dovolj velika za lastno lovišče, imajo pravico do pripadajočega jim deleža zakupnine in do — neposrednega ali posred- nega — sodelovanja pri oddajanju občinskega lovišča v zakup.

Kdo sme loviti?

Prvi korak do dejanskega izvajanja lova je pridobitev lovske karte. Le- to izda okrajna uprava prosilcem, ki izpolnjujejo vse z zakonom pred- pisane pogoje. Najpomembnejši med njimi je uspešno opravljen lov- ski izpit. Lovska karta pa lastniku še ne daje pravice do izvajanja lova — dobiti mora še priložnost za lov.

V mestih je to teže izvedljivo, na podeželju so pa često lovske družbe, ki imajo v zakupu zadružna ali ob- činska lovišča in običajno po dolo- čeni čakalni dobi sprejemajo medse mlade lovce. Na Koroškem imajo domače lovske družbe prednost pri zakupu občinskih lovišč, s čimer se želi preprečiti, da inozemski lovci ne bi odtuževali lovišč.

V nekaterih zveznih deželah je šte- vilo lovcev, ki smejo loviti v dolo- čenem lovišču, z zakonom omejeno. Na Koroškem sme npr. tam, kjer prevladujejo gamsi in jelenjad, biti en lovec na vsakih 100 hektarov lo- višča, v drugih loviščih pa en lovec na 50 hektarov.

Po lovskem svetu

Lovstvo v Avstriji

Dr. Gerhard Anderluh, koroški deželni lovski mojster
— prevedla **Polona Terčelj**

Dr. Gerhard Anderluh je tudi titularni član CIC, zagovornik sodelovanja ob- mejnih lovskih organizacij Avstrije in SR Slovenije ter dolgoletni sodelavec na letnih medpokrajinskih lovskih kon- ferencah. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z redom za zasluge I. stop- nje.

Uredništvo

Ustava in lovna pravica

Po avstrijski zvezni ustavi sodi lov- na pravica tako glede zakonodajne kakor tudi izvršilne oblasti v pri- stojnost dežel. Zategadelj ima vsa- ka izmed devetih zveznih dežel svoj lastni zakon o lovu. Načelno se ti

zakoni med seboj v dobršni meri ujemajo, v podrobnostih pa je med njimi precej razlik. Za izvajanje zakona o lovu skrbe lovske oblasti, to so v prvi pristojnosti okrajna oblastva in v drugi deželne vlade. Lovskim oblastem pomagajo pri nji- hovem delu lovske zveze, ki so v vseh zveznih deželah, razen v Vor- arlbergu, stanovska društva.

Približno polovica zveznih dežel je v zadnjih letih dobila nove zakone o lovu. Zadnja je bila Koroška, ka- tere novi zakon je stopil v veljavo 1. januarja 1979. V preostalih zvez- nih deželah pripravljajo predelavo obstoječih zakonov o lovu.

Kaj Avstrijci lovijo?

Najpomembnejša lovna divjad v Avstriji je srnjad, ki jo lovci iz leta v leto odstrelijo več (povečan odstrel srn in mladičev). V letu 1978 so avstrijski lovci uplenili 233 000 kosov srnjadi. Če to število primerjamo z 287 000 uplenjenimi zajci, postane pomen srnjadi šele zares očiten. Medtem ko je srnjad razširjena po vsej Avstriji, pa je zajec kot lovna divjad v goratih predelih naše republike nepomemben, saj odpade več kakor 90 % odstrela na Dolnjeavstrijsko (Niederösterreich), Gradiščansko (Burgenland) in Gornjeavstrijsko (Oberösterreich). Zelo se je razmnožila tudi jelenjad, ki so je v istem letu avstrijski lovci uplenili 42 000. Na tretjem mestu med parkljarji je bil gams z več kakor 26 000 uplenjenimi kosi, od katerih tretjina odpade na Tirolsko. Tudi — neavtohtoni — muflon se je udomačil v vseh zveznih deželah razen v Vorarlbergu. Odstrel te divjadi, ki ni dosegel niti 1400 glav, pa je skromen. Kozoroga, ki so ga tudi na Koroškem pred nekako 15 leti spet naselili, smejo zdaj loviti samo tirolski in štajerski lovci. Večina od 5000 uplenjenih divjih prašičev pa je padla na Dolnjeavstrijskem in Gradiščanskem.

Na prvem mestu med pernatimi divjadjo je seveda fazan, katerega stalež pa je, kakor povsod, zelo odvisen od vremenskih razmer. V letu 1978 so avstrijski lovci uplenili 425 000 fazanov, od tega tri četrtine na Gradiščanskem in Dolnjeavstrijskem. Jerebic, katerih stalež močno upada, so uplenili 64 000; tu je delež Dolnjeavstrijske in Gradiščanske še precej večji kakor pri fazanu. Uplenjenih 70 000 rac mlakaric dokazuje, da se stalež te vodne perjadi — pa tudi nekaterih drugih vrst — povečuje. To pripisujemo nastanku nekaj novih umetnih jezer in naraščajoči onesnaženosti voda. Medtem ko se stalež ruševcev ohranja (uplenjenih nad 2100), pa se stalež divjega petelina zaskrbnjujoče zmanjšuje; v večini zveznih dežel je ta perjad stalno ali vsaj za daljši čas zaščitena.

Med odstreljenimi zvermi je seveda največ lisic. V nekaterih zveznih deželah jih lovci uplenijo celo več kot zajcev. V zahodnih predelih Avstrije pa je steklina številčnost lisic močno zdesetkala.

Pregled odpadlega rogovja v Avstriji

Foto H. G. Trenkwaller

Lovske zveze

Vsaka zvezna dežela ima svojo lovsko zvezo, v kateri so včlanjeni vsi deželni lovci. Lovske zveze imajo povsod, razen v Vorarlbergu, status stanov javnega prava in po zakonu združujejo vse imetnike lovskih kart, izdanih v isti deželi za eno leto. Avstrijske lovske zveze imajo zdaj že več kakor 90 000 članov; število lovcev utegne kmalu doseči 100 000. Lovske zveze so dolžne skrbeti za

neoporečno delovanje lovstva, vzgajati člane v pravične lovce, bedeti nad vzgojo in nadaljnjim izobraževanjem članov, zavzemati stališča o zakonodaji, ki zadeva lovstvo, pripravljati ustrezne predloge zakonov ter svetovati in tudi drugače pomagati lovskim oblastem. Razume se, da lovske zveze v prvi vrsti zastopajo interese svojih članov. V nekaterih zveznih deželah lovske zveze imenujejo tudi komisije, pred katerimi bodoči lovci opravljajo lovski

izpl, drugod pa izpitne komisije imenujejo lovske oblasti. Zelo pomembna so tudi disciplinska sodišča lovskih zvez, ki v več zveznih deželah podpirajo redna sodišča deželnih oblasti.

Lovskopolitični problemi

Največji problem, s katerim se srečuje lovstvo v Avstriji, je iz dneva v dan naraščajoče število lovcev in z njim seveda tudi naraščajoči pritisk na lovne možnosti. Temu nasproti je nenehno zmanjševanje življenjskega prostora prosto živečih živali. Po drugi strani pa je večanje števila lovcev privedlo do pospešenega množenja divjadi tistih vrst, ki so se sposobne razvijati tudi v naši civilizirani pokrajini, na primer jelenjadi in srnjadi. Iz tega pa spet — v povezavi s spremenjenimi intenzivnimi metodami gospodarjenja v poljedelstvu in gozdarstvu — izhaja problem škode od divjadi, ki je dandanes skoraj izključno problem na relaciji gozd—divjad. S tem je tesno povezan odnos lovstva do varstva narave. Stiki med lovci in varuhi okolja postajajo vse tesnejši, odkar je postalo očitno, da oboji hočejo isto: pomagati prosto živečim živalim v njihovem boju za obstanek. Zdaj na obeh straneh vedo, da ni dovolj ogroženo živalsko vrsto zgolj zaščititi, marveč ji je treba predvsem ohraniti njen življenjski prostor. Novejši lovski zakonik zato lovcu nalagajo dolžnost, da varuje tako imenovani biotop. Uveljavlja pa se tudi spoznanje: da je marsikdaj mogoče doseči učinkovito zaščito le z umnim izkoriščanjem. To spoznanje utruje položaj in ugled lovcev.

Lov se v zadnjem času zelo spreminja. To ne velja samo za odnos lovca do zverjadi, za katerega je bilo njega dni značilno izključno črno-belo mišljenje o škodi in koristi, ampak tudi za odnos lovca do znanosti. Odkar se pri nas biologija in ekologija vse bolj posvečata divjim živalim, lovci vse bolj pozitivno gledajo na znanstvenike in njihovo delo. Lovci bolj in bolj spoznavajo, da brez znanstvenega raziskovanja ne morejo več shajati. Po drugi strani pa so si tudi biologi na jasnem, da so jim lovci s svojimi izkušnjami in podporo lahko v neprecenljivo pomoč.

Perspektive

Kljub občasno ponavljajočim se napadom na lovstvo je položaj lovca v Avstriji nesporen. Njegova prizadevanja za ohranitev našega živalstva in za varstvo ali obnovo živalim primerne okolja so iz dneva v dan deležna večjega priznanja. Tudi prizadevanja lovskih oblasti, da bi lovcem privzgojile poslušnost za zahteve našega časa in da bi lovstvo rešile »slovesa«, da je konjiček elite, so že obrodila sadove. K vsemu temu so veliko prispevali mednarodni odnosi in stiki med lovskimi združenji evropskih držav, med katerimi zavzema sodelovanje med lovci SR Slovenije in Koroške, ki je že privedlo do številnih praktičnih uspehov, brez dvoma prav posebno mesto.

DOVOLJENA LE KROGLA KALIBRA 10,3 × 60 R

Večina naših lovcev verjetno ne ve, da je v švicarskem kantonu Graubünden še sedaj v veljavi zakon, po katerem je na vso parkljasto divjad dovoljeno streljati le s kroglo kalibra 10,3 × 60 R. Po stanju iz leta 1973 ima v kantonu okrog 6000 lovcev dovoljenje za lov na veliko divjad.

Mnoga določila so nam povsem tuja. Tako je npr. za lov prepovedano uporabljati krogle izpod 10,2 mm. Razen tega strelni daljnogled na puški lahko uporabljajo le lovci, stari nad 50 let, mlajši pa le tisti, ki imajo zdravniško dokazano motnjo vida.

Značilnosti kalibra 10,3 × 60 R, ki se imenuje tudi naboj št. 270, potrjujejo, da je ta municija za lov uporabna. Izhaja iz angleške .450/400 — iz tako imenovanega ekspresnega naboja s črnim smodnikom. Pri 16-gramski teži krogle in merah tulca se ni čuditi, da je krogla, v primerjavi z modernejšimi kalibri, počasna. Zunanja balistična krivulja npr. še najbolj spominja na »stari« kaliber 9,3 × 72 R.

Pri puški, ki je prek mušice in kobilice nastreljena na 100 m, izstrellek pade pri 200 m za 24 cm in pri 300 m celo za 80 cm. S tem je doseg strele praktično omejen na 150 m; pri

V Avstriji je med parkljari na tretjem mestu — gams Foto I. N.

ustrezni izurjenosti do te razdalje strelni daljnogled ni potreben. V mejah te razdalje je učinek strela še zadovoljiv. Uspešni strelji s tem nabojem so na večje razdalje zgolj srečno naključje, zato prepoved strelnih daljnogledov tudi preprečuje »nelovsko« ravnanje.

Gorski lov je zaradi tega predpisa zahtevnejši. Kakor je bil nekdanj, v času črnega smodnika tudi pri nas.

Iz Die Pirsch, št. 10, maj 1980
— B. K.

Lovska organizacija

Novi lovski čuvaji na Goriškem

V skrbi za strokovno rast lovcev, predvsem pa zato, da bi omogočila lovskim družinam organizirati lovskočuvajsko službo, kakor to določa Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, je Lovska zveza Slovenije (LZS) organizirala tudi za območje ZLD Gorica tečaj za lovske čuvaje. Tečaj je bil na Elektrogospodarskem šolskem centru v Novi Gorici in je trajal od začetka februarja do konca marca 1980. Nanj je prihajalo štirikrat na teden po štiri ure okoli 40 lovcev iz številnih LD od Vipave do Podbrda in Bovca. Predavali so strokovnjaki LZS in drugi. Zaključni izpit so opravljali 28. in 29. marca. Izpitni komisiji LZS se je prijavilo 36 kandidatov. Od tega jih je 33 izpit uspešno opravilo. Trije pa so imeli popravni izpit.

Na zaključni slovesnosti v Biljah ob podelitvi spričeval je predsednik skupščine ZLD Gorica Janko Razpet čestital tečajnikom k doseženim uspehom in se zahvalil LZS, ki je finančno in strokovno omogočila tečaj.

V imenu izvršnega odbora LZS je izrekel priznanje tečajnikom za resno in prizadevno učenje ter za izkazano znanje Peter Šuler. Dejal je, da je bil poprečni uspeh zelo dober in znanje solidno. Poudaril je, da naj opravljeni tečaj ne bo konec, ampak začetek nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja. Dodal je še, da ni slučaj, da je LZS organizirala vrsto takih tečajev v Sloveniji. To je povezano z dejstvom, da je naša divjad nekaterih vrst v krizi. Večje lovsko strokovno znanje pa bo lahko v veliko pomoč, da se posamezne vrste divjadi ohranijo in okrepe. Za vse udeležence tečaja je LZS priredila sredi marca strokovno ekskurzijo v Cerklje, Podljubelj in na Dolenjsko oz. Kočevsko. Žal vreme ni bilo naklonjeno. Izlet se je po obisku fazanerije v Cerkljah in lov. muzeja v Bistri končal na Travnici gori, kjer smo se srečali in preživeli prijeten lovski večer z udeleženci lovskočuvajskega tečaja ZLD Novo mesto.

S tem tečajem in izpitom se je število lovskih čuvajev v lovskih družinah na območju

ZLD Gorica skoraj podvojilo. Sedaj jih je skupno 74, kar za 36 LD niti ni tako malo. Problem pa je v tem, da razporeditev čuvajev po lov. družinah ni enakomerna in da petina LD (Dobrovo, Drežnica, Komen, Log pod Mangartom, Erzelj, Dornberk in Trebuša) nima niti enega čuvaja. Zato bodo potrebni novi napor za izvedbo vsaj še enega tečaja. Pri tem pa bi bilo treba upoštevati najustreznejši čas za tečaj, ker so člani teh LD iz kmečkih območij.

Miro Cencič

O čem so razpravljali občni zbori lov. družin ZLD Gornja Radgona

Vse lovske družine so v preteklem obdobju precej naredile za večji stalež divjadi kakor tudi za vzgojo članov. Osnovna skrb članstva je, kako povečati ali vsaj obdržati sedanje število divjadi v naših loviščih. Naravno okolje se vse bolj spreminja zlasti v škodo male divjadi. Poljska jerebica je prva občutila spremembe. Vse več mehanizacije in raznih škropiv v poljedelstvu vse bolj odvzema življenjski prostor tej kmetijski koristni poljski kuri. Do nedavnega so kmetijsko mehanizacijo uporabljala le družbena posestva, v zadnjem

času pa tudi individualni kmetje.

Lovske družine bodo morale ukrepati, če bodo hotele jerebico obdržati. Včasih smo lovci za primeren stalež poljske jerebice skrbeli le prek zime s krmljenjem. Redke so bile zime, ki so težko prizadele jerebičje kite. Sedaj bi pa morali lovci, kakor tudi vsi drugi uporabniki prostora, skrbeti prek celega leta, da bi ohranili ustrezno število jerebic. Pri tem utegnejo v zadnjem času precej koristiti družbeni dogovori, ki smo jih podpisali, o skupnih nalogah za ohranitev divjadi.

Lovci že nekaj let opozarjamo, da bi morali za divjad skrbeti vsi uporabniki istega prostora. Letošnji občni zbori lovskih družin so prelomnica na tem področju, ker so se lovci posebej zavezali, da bodo temeljiteje kot do sedaj delali za ohranitev divjadi. Kakor se že veliko let slabšajo razmere za poljsko jerebico, tako se slabšajo v zadnjem času tudi za poljskega zajca in fazana. V zadnjih letih sta tudi stalež in odstrel fazanov in zajcev vse manjša. Lovske družine se na razne načine prizadevajo, da bi stanje izboljšale, a vse zaman. Mehanizacija, melioracije, komasacije itd. v poljedelstvu sicer prinašajo vse večje hektarske pridelke, na drugi strani pa jemljejo in slabšajo mali divjadi življenjski prostor. V nižinah se spreminjajo poljedelske kulture in površine, v gričevnatih predelih pa prevladuje intenzivna vzgoja vinogradov. Gozdovi so razkosani na majhne parcele, so redki in brez podrasti; praktično vsepovsod brez naravnih pogojev za divjad. Vse to nas opozarja in nam narekuje, da moramo vsi skupaj čimprej ustrezno ukrepati in omogočiti divjadi še primerne življenjske možnosti.

Na občnih zbora so lovske družine precej razpravljale o varstvu okolja, ker varovati okolje, varovati naravo — pomeni tudi skrbeti za divjad. Družbenopolitične skupnosti so do nedavnega temu vprašanju namenjale premalo pozornosti. Narava postaja vse bolj odlagališče raznih odpadkov. Marsikaka krpica zemlje v bližini hiš, zaraščena z drevjem ali grmovjem, je polna vsemogočih odpadkov:

Udeleženci lovskočuvajskega tečaja v Novi Gorici in (spredaj desno) člani izpitne komisije. V sredini Janko Razpet, tedanji predsednik skupščine ZLD Gorica. Foto V. Cuder

od neuporabnih avtomobilov, postelj, otroških vozičkov do raznih steklenic in embalaž, med katerimi je mnogo takih, ki so vsebovale strupene snovi in razna škropiva. Vse to se razkaja, voda pa od naša strupe po okolici oziroma po lovišču. Tako počasi postajajo studenci in potoki, ki so vir vode za divjad, vse bolj onesnaženi. Zastrupljena voda počasi in vztrajno pronica do podtalnice. Če bo šlo tako naprej z odlaganjem odpadkov, potem bomo posledice občutili v kratkem tudi ljudje. Toda premalo je, da se tega samo zavedamo, treba je tudi ukrepati, v prvi vrsti s prevzgojo ljudi, da naj bi z divjim odlaganjem odpadkov prenehali. Preiti je treba k organiziranemu uničevanju oz. odlaganju strupenih odpadkov.

Posebno področje razprav na občinskih zborih je bilo kadrovsko vprašanje. V zadnjem obdobju prihaja v lovske vrste vse več mladih lovcev. Prav je, da se jim omogoči delati v organih LD. Naj pokažejo svoje sposobnosti tudi pri delu, ne le s puško! V izvršne odbore in druge organe LD je prišlo vse več mlajših tovarišev, ki se zavedajo, da so prevzeli odgovorne naloge.

Lovske družine so v programe dela zajele najpomembnejša področja: vzgojo članstva, delo za divjad, družbeno samozaščito in ljudsko obrambo, lovsko strelstvo, varstvo okolja, izdelavo lovskih naprav itd.

Posebej veliko govora je bilo o lovskogospodarskih načrtih za srednjeročno obdobje 1981—85. Članstvo se svojih nalog v celoti zaveda in jih je tudi pripravljeno izvršiti.

S. Ribič

Razstava »Narava in divjad« v Škofji Loki

Škofjeloški lovci so, v sodelovanju s Fotokino klubom Diana — sekcija Škofja Loka, pripravili prvo večjo lovsko razstavo po osvoboditvi v okviru občinskega praznika. Pokroviteljstvo je prevzela Skupščina občine (SO) Škofja Loka. Finančno so prireditelji

Razstava »Narava in divjad« v galeriji v škofjeloškem gradu

Foto J. Pipan

Lovsko družino Škofja Loka podprle tudi delovne organizacije škofjeloške občine.

Razstava je bila od 18. do 24. 1. 1980 v galeriji v loškem gradu. Odprl jo je predsednik občinske skupščine (SO) Škofja Loka Viktor Žakelj. V kulturnem delu programa se je predstavil kvartet »SPEV« iz Škofje Loke. Poleg predsednika SO Škofja Loka so se otvoritve udeležili tudi drugi družbenopolitični delavci občine.

LD je prikazala divje živali številnih vrst, ki naseljujejo škofjeloško lovišče oziroma se v njem pojavljajo. Živali so bile večinoma preparirane,

mnoge so pa prikazovale fotografije, vse posnete na območju tega lovišča. Razstavljeno je bilo tudi mnogo lovskih trofej in nekaj modelov lovskih naprav v lovišču (krmilnice, visoke preže itd.). Grafikoni so prikazovali gojitev in odstrel divjadi v zadnjih 10 letih. Prav tako tudi škodo, povzročeno od divjadi v tem obdobju.

Poseben prostor smo namenili kinologom in ljubiteljem lovskih psov naše LD. Postavili so se s številnimi priznanji in odlikovanji, ki so jih prejeli v zadnjih letih.

Obiskovalcev je bilo zelo veliko, posebno mladih. Vsi so

razstavo pohvalili in izrazili željo o ponovni podobni prireditvi.

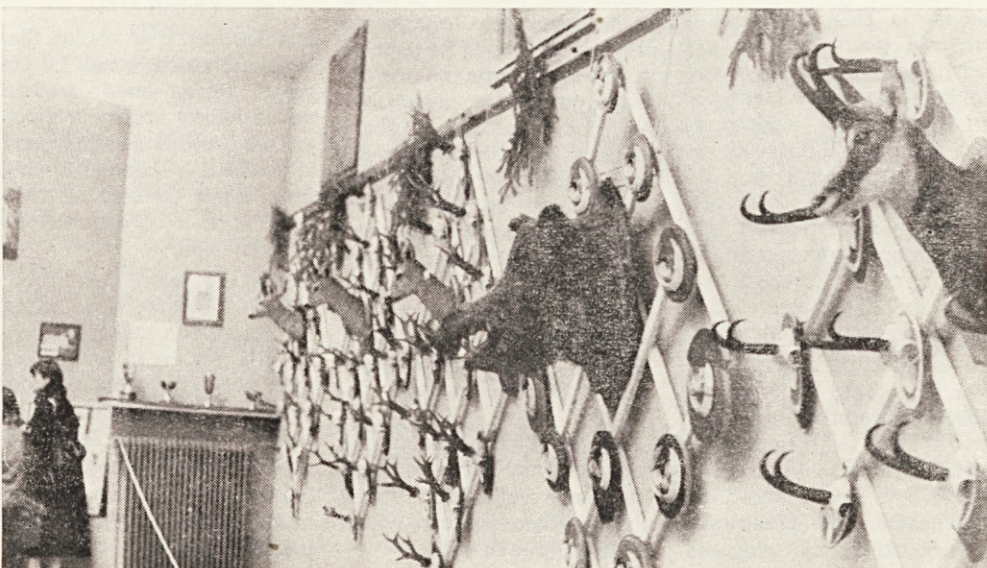
Janez Hafner

LD Jezero-Komen razvila prapor

Lovska družina Jezero-Komen je ob praznovanju treh desetletij svojega delovanja, 25. 11. 1979, slovesno razvila svoj prapor in se s tem vključila tudi v praznovanje Dneva republike.

Pričetek slovesnosti je naznačil lovski rog. Zbrane lovce, lovске goste in druge obča-

Na razstavi »Narava in divjad« so prikazovali tudi številne lovске trofeje Foto T. Pleško

ne je pozdravil predsednik skupščine LD Ivan Luin, ki je nato orisal obdobje od ustanovitve LD, to je od priključitve Primorske k Jugoslaviji, do dneva razvitja prapora.

V času italijanske zasedbe Primorske je bil lov v rokah tujcev in privilegiranih gospodov. Med drugo svetovno vojno pa so lovišča na Krasu doživela pravo opustošenje. Po priključitvi Primorske k matični domovini je bilo treba začeti gospodariti tako rekoč iz nič.

Člani ustanovitelji LD so bili polni dobre volje in prepričani, da bodo zaupano jim lovišče čimprej mogoče obogatili z divjadjo, kar jim je v razmerno kratkem času tudi uspelo. To potrjuje dejstvo, da so v lov. letu 1947/48 uplenili enega samega zajca in ga razdelili na sedem lovcev. Že leta 1955 pa je bilo uplenjenih nad 200 zajcev. Do leta 1965 je vsak član letno po planu lahko uplenil 15 zajcev, 15 jerebic in 10 fazanov. Lovci so torej izpolnili zaupano jim obnovo med vojno prizadetega lovišča. Sedaj šteje LD 45 članov, ki se ne ukvarjajo samo z gojitvijo divjadi in lovom, temveč so delavni tudi v raznih samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah, delegacijah, v ljudski obrambi in družbeni samozastiti ter narodni zastiti in pri varstvu okolja.

Prizadevno sodelujejo z zamejskim lovskim društvom »Doberdob«.

Potem je spregovoril slavnostni govornik Zdravko Okroglič, tedanji predsednik skupščine ZLD Gorica, ki je prevzela pokroviteljstvo nad razvitjem. Govoril je o zgodovini slovenskega lovstva in pri tem posebej poudaril, da je z razcepitvijo Slovenije po prvi svetovni vojni in z italijansko zasedbo Primorske lovstvo pri primorskih Slovencih popolnoma zamrlo, saj je bilo na Primorskem prepovedano ustanavljati kakršnakoli slovenska društva.

Ob zaključku je naglasil določila in naloge, ki jih nalaga Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. Treba se je zavedati, da so lovskogospodarski načrti sestavni del prostorskih načrtov, ki naj ob upošteva-

nju ekoloških razmer omogočijo ohraniti biološko ravnovesje. Vedno je treba poudarjati, da lov in lovec ne pomenita »pobijanja divjih živali«, temveč da imata v socialistični samoupravni ureditvi naše družbe drugačno vlogo in odgovornost, ki sta: ohranjati in varovati naše naravno bogastvo — divjad in tudi zdravo naravno okolje. Proslava se je nadaljevala s kuturnim programom. Nastopil je tudi lovski pevski zbor »Zlatorog« iz Vipave, ki ga je toplo pozdravila polna dvorana hvaležnih poslušalcev. V zabavnem delu prireditve je bil ples in bogat srečolov.

A. Zega

Zbor skupščine LD Bistra

Letošnji zbor skupščine LD Bistra je bil konec februarja v hotelu Planika v Črni na Koroškem. Prišel se je z ogle dom lovskega filma, ki ga je posnel Stanko Komprej. Film je poleg posnetkov divjadi v naravnem okolju prikazoval tudi delovne akcije LD Bistra. Po predvajanju filma je starešina LD Alojz Kremser v imenu skupščine izročil jublantu Avgustu Ramšaku ob njegovi 60-letnici priznanje za njegovo dolgoletno in požrtvovalno delo.

Sledilo je starešinovo poročilo, v katerem je poudaril pripravo petletnega lovskogospodarskega načrta od 1981 do 1985. Za vse uporabnike skupnega prostora (lovci, kmetovalci, gozdarji) je nujno medsebojno usklajevanje načrtov, v katerih naj ne bi prišli v poštev le interesi ene ali druge panoge ter posameznikov, pač pa splošni družbeni interesi. Usklajevanje je namreč, ko se odločamo za prostorski plan, odločilnega pomena. Pri gospodarjenju z divjadjo bi se bilo treba razumeno postaviti po robu nekaterim činiteljem, ki škodujejo lovišču in divjadi. Le-ti so: turizem, urbanizem in nekatere športno-rekreativne dejavnosti.

Lovci LD Bistra so sprejeli tudi določene obveznosti za izboljšanje življenjskih razmer divjadi (obdelava obstoječih in novih krmnih njiv).

Odstrel divjadi v letu 1979 ni bil zadovoljiv, ne količinsko in ne kakovostno. Za vse lovec v Sloveniji so obvezne gojitvene smernice, ki jih je za obdobje 1980—85 sprejela skupščina Lovske zveze Slovenije na seji 10. 11. 1979. Lovskogospodarsko (koledarsko) leto 1979 je LD Bistra finančno zaključila negativno, ker ni ustvarila planiranega dohodka. V bodoče se bo treba obnašati veliko bolj disciplinirano. Več pozornosti je treba nameniti tudi vzgoji in izobraževanju lovcev, predvsem mlajših.

Gospodar Slavko Plesec je navajal konkretno: LD Bistra je v letu za vse krmne njive porabila: 1800 kg mešanih gnojil, 6 ton hlevskega gnoja, 32 kg detelje (semen), 10 kg lucerne, 6 kg mešane trave, 60 kg pšenice in 2 kg krmnega ohrovtu. LD je sodelovala tudi s kmeti in jim razdelila 28 kg semen.

Skupne delovne akcije so bile uspešne. Obvezno neplačano delo vseh lovcev LD predstavlja v letu 1979 1823 ur (primer: 1 delavec 228 dni po 8 ur).

Člani LD so bili tudi soglasni da je treba urediti gospodarjenje z ruševcem na obmejnih predelih s sosednimi LD. Obnoviti je treba že pred leti sklenjene dogovore oz. jih ustrezno dopolniti.

Skupščina je končno sprejela v LD 5 novih članov.

Gvido Pavlič

Iz LD Laporje

Ena izmed LD v občini Slovenska Bistrica je tudi LD Laporje. Spada med srednje velike lovske družine z nekaj nad 40 člani, ki so v glavnem iz dveh KS — Laporje in Poljčane, nekaj pa celo iz Maribora, ki so kljub oddaljenosti najdelavnejši.

LD ima svoj lastni dom in zelo slikovito lovišče, ki se začne ob vijugasti in muhasti Dravinji pod Bočem in se razteza prek slikovite gričevnate pokrajine do železniške proge Maribor—Ljubljana. Zaradi pestrosti pokrajine je tudi divjad sorazmerno pestra, saj so tu vseh vrst živali nižinskega lovišča, posebno dovolj je

srnjadi. V lovišče zaidejo tudi divji prašiči, ki so v glavnem prehodni gostje. Žal se tudi tu opaža, da stalež zajca in fazana upada, celo divjih rac je mnogo manj.

Zavedajoč se tega, so se člani na letošnjem zboru skupščine (15. 3.) odločili, da bodo letos naredili večjo oboro za fazane, skupaj z LD Poljčane pa vložili tudi race mlakarice.

Zastavili so si tudi spodbuden točkovnik za uničevanje škodljivcev, ki jih je v lovišču preveč. Dogovorili so se, da bodo lovcem točkovali pokončane škodljivce in jim povrnili naboje. Na ta način bodo člani imeli interes očistiti svoj revir škodljivcev.

Sklenili so tudi obnoviti ali na novo postaviti visoke preže, urediti v domu ogrevanje in nadgraditi klet, urediti okolično doma ipd. Sprejeli so širok plan dela, katerega uresničitev je odvisna od delavnosti članov.

Starešina LD je postal novozvoljeni Stanko Janžič, ker je bil Anton Kolar, po 26 letih starešinstva, te funkcije na lastno željo razrešen. Prav tako je bil razrešen na lastno željo Franc Kurnik, ki je bil tajnik LD prav tako 26 let, od 1954. leta.

Oba imata velike zasluge za razvoj LD Laporje, za postavitev doma, ureditev strelišča, za pridobitev zemljišča za potrebe LD, za gojitev divjadi in strokovno vzgojo mladih lovcev, za povezavo med lovske družinami v občini in izven nje ter za razvoj lovskega turizma.

Oba sta bila posebej zainteresirana za preprečevanje divjega lova in krivolova, oba sta navdušena lovca, dobra strelca in pobudnika lovske družabnosti.

Antona Kolarja so člani, zavedajoč se njegovega uspešnega vodstva LD, proglasili za častnega predsednika LD. Kljub temu, da sta izkušena Franc Kurnik in Anton Kolar odložila svojo funkcijo, pričakujemo še vedno, zlasti mlajši lovci, od njiju pomoč.

Želimo jima, da v naslednjih lovnih sezonah uživata v naravi. Za njuno 26-letno aktivno delo v upravnem oz. izvršnem odboru LD se jima iskreno zahvaljujemo. Želimo jima zdravje in dober pogled v do-

mačih revirjih in v loviščih prijateljskih LD.

Priznanje za posebne zasluge v lovišču je prejel tudi nekdanji, sedaj častni član Franc Jerebinšek.

Mladi lovci in novospregjeti člani so lahko spoznali, da je delo v lovski družini in lovišču prijetna obveznost, ki prinaša tudi priznanje.

Ferdo Ključevšek

Matko Goršek

Ivan Vilhar

Franc Gašper

Matko Goršek je 17. januarja 1980 praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v prelepi Savinjski dolini in leta 1941 je prišel na Sladki vrh.

Med vojno je bil aktivist NOB, po vojni pa na odgovornih položajih v upravnem odboru in delavskem svetu papirnice »Sladkogorska«. Deloval je tudi kot prizadeven funkcionar v družbenopolitičnih organizacijah in kulturnih društvih na Sladkem vrhu, v Šentilju in Mariboru.

Po osvoboditvi leta 1945 je bil med ustanovitelji Lovske zadruge Selnica ob Muri, ki pa se je že naslednje leto preimenovala v Lovsko družino Selnica ob Muri. Njen starešina je bil Goršek. V letu 1950 se je LD Selnica skupaj z LD Jakob priključila LD Jarenina. Goršek je kot starešina vodil to LD od 1952. do 1954. leta. Tretji lovski zakon v LR Sloveniji, iz leta 1954, ni dopuščal lovišč izpod 2000 ha, zato so se takoj pričele priprave na ustanovitev nove LD z večjim loviščem. To je bila LD Sladki vrh, ustanovljena 16. 5. 1954, katere prvi starešina je bil zopet Goršek. Zelo uspešno jo je vodil vse do leta 1963.

Po upokojitvi leta 1962 se je Matko včlanil v LD Radvanje, kajti s Sladkega vrha se je preselil v območje te LD.

Tudi člani LD Radvanje so v njem spoznali zelo sposobnega in delavnega člana ter ga izvolili za svojega starešino, ki je zopet uspešno vodil LD Radvanje, od 1964. do 1975. leta.

Matko Goršek je med lovci širom po Sloveniji znan ne le kot lovec, temveč tudi kot kinolog. Njegova psarna »Sladkogorska« obstaja še sedaj. Za svoje nesebično delo je prejel številne pohvale in diplome. LD Sladki vrh ga je imenovala za svojega častnega člana, Lovska zveza Slovenije pa odlikovala z znakom in redom za zasluge II. stopnje. Kinološka zveza Slovenije mu je podelila srebrni znak za zasluge.

Našemu lovskemu tovarišu in vzorniku, ljubitelju narave in divjadi kličemo: Še na mnoga leta, obilo zdravja, zadovoljstva in dober pogled še na številnih lovih!

LD Radvanje in
LD Sladki vrh

Ivan Vilhar, bivajoč v Velikem Otoku, vasi pri Postojni, je 9. 2. 1980 praznoval 70-letnico svojega življenja. Že v otroških letih je vzljudil življenje v naravi in ga ljubi še danes. Kakor je znano, je bila Postojna z okolico pred 2. svetovno vojno pod Italijo. Kakor mnogim drugim zavednim Slovencem tudi Ivanu fašisti niso prizanesli; med vojno so ga izgnali na Sardinijo.

Po osvoboditvi je s svojo delovno pomočjo pri obnovi porušene

domovine. Bil je med ustanovitelji LD Postojna leta 1946. Od 1947. do 1954. leta je bil lovski čuvaj te LD. Le-ta se je v letu 1954 razdelila na: LD Javornik in LD Črna jama. Ivan je ostal v LD Črna jama in v njenem lovišču nadaljeval lovskočuvajsko službo do leta 1956. Skupno je opravljal to službo 9 let. V lov. letu 1963/64 je bil kot član uprav. odbora LD njen gospodar. Nadaljnje njegovo udejstvovanje je bilo v komisijah za ocenjevanje trofejev in za ocenjevanje škode od divjadi. Da je gojitelj divjadi in pravičen lovec, pričajo tudi številne krmilnice in valilnice v okolici njegovega doma.

V letu 1960 ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge. Sicer pa njegovo sobo krasi več diplom in priznanj. Želimo mu še veliko let zdravja in mnogo lepih lovskih doživetij.

Lovci LD Črna jama — R. B.

Franc Gašper, kmet, sadjar, družbenopolitični delavec in lovec, je 2. 4. 1980 praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v Planini na Pohorju, sedaj pa živi v Radljah.

Član Slovenskega lovskega društva je postal v letu 1929 in bil do vojne. V vojnem času (1941—1945) se lovsko ni udeleževal, pač pa v osvobodilnem boju kot politični aktivist.

Po osvoboditvi je s svojo delavnostjo kot družbeno-poli-

tični funkcionar v vodilnih telesih upravnih in političnih institucij vplival na ustanovitve LD Radlje (26. 6. 1946). Član naše LD je vseskozi in je s svojo vestnostjo in natančnostjo veliko prispeval za njen razvoj. Blagajnik LD je bil 2 leti (1946—48), tajnik LD je bil 4 leta (1948—52), član njenega nadzorn. odbora pa 9 let (1952—62). Odlikovan je z znakom za lovske zasluge.

Zaradi njegove skromnosti, poštenosti in lovske pravičnosti ga mnogi lovski tovariši globoko cenimo in spoštujemo. Vsi mu iskreno želimo, da bi še dolgo zdrav in zadovoljen hodil po naših lesih, »fratah« in odorih.

LD Radlje — I. G.

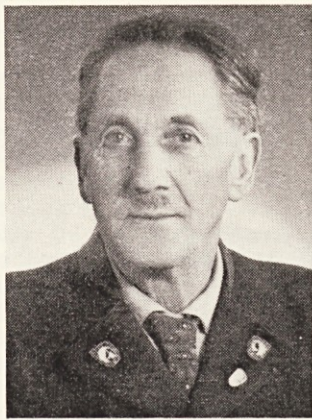
Simon Čarf
— sedemdesetletnik

Rojen je bil 23. 10. 1909 sredi koroških gozdov, v številni drvarski družini v Topli pri Črni — na Koroškem. Ko mu je bilo 9 let, se je preselil v Bistro, kjer je prav tako med gozdovi in divjadjo doraščal in spoznaval lepote narave. Kaj kmalu je moral po očetovih stopinjah in se spoprijeti s trdim delom v gozdovih. Delal je pri grofu Thurnu in napredoval v predelavca. Tudi viharčna vojna leta je prebil v gozdovih.

Velikemu ljubitelju narave in divjadi je šele osvoboditev omogočila, da je stopil v lovske vrste. Bil je med prvimi člani novoustanovljene LD Peca (leta 1946) in od 1952.

Simon Čarf

Franc Močnik

do 1956. leta član njenega NO. Po vojni je delal vsa leta kot logar pri gozdni upravi — vse do svoje upokojitve leta 1966. Medtem je 11 let (1964—1976) opravljal tudi lovskočuvaljsko službo. Tih in skromen, kakršen je naš Simon, ni nikoli stremel za velikim plenom, nikoli ni bil streljač, predvsem so mu največ pomenila doživetja, pri katerih je bil odstrel podrejenega pomena.

Za vsa njegova prizadevanja in delo v LD smo ga na zboru skupščine, 20. 2. 1980, skromno nagradili ter izvolili za častnega člana LD. Kličemo mu: še na mnoga zdrava in zadovoljna leta ter še naprej dober lovski pogled!

Lovci LD Peca — Mežica

Franc Močnik-Gorjak si je vzdevek pošteno zaslužil, saj se v svojih 80 letih (rojen 3. 3. 1900) še ni prav naučil hoditi po ravnem. Pravi, da je gorski lovec, odkar je shodil, in da bo to tudi ostal, dokler bo hodil. Tam, zraven cerkvice sv. Petra nad Begunjami, prav na oglu hriba kraljuje v hišici, ki je pravzaprav namenjena mežnarju. Od ustanovitve LD Stol-Žirovnica do upokojitve je bil njen lovski čuvaj (1947—1960). V tej službi, pa še po njej, je doživel in spoznal razne lovskolatinske polresnice, ki jih v razgovoru s tovariši rad podoživlja.

Vseskozi skromni dohodki ga prisiljujejo, da družno z ženo

pridno orjeta, sejeta, kosita in sušita ter izdelujeta razne mlečne izdelke, ki jim v dolini ni para. Vsekakor pa mu je lov še vedno čez vse. Ampak ne streljanje. Sem in tja sicer obrne kakega zajca in lisico, toda risana cev njegove puške ga bo prav lahko preživela. Le takrat, ko pritisne strupen mraz in severni vetrovi zapiskajo skozi line bližnjega zvonika, napoči njegov čas. Takrat se na snežni odeji, ki pokriva goro in dolino, srečuje z lisico in kuno na ozkih poteh...

Ko smo leta 1947 osnovali svojo LD, nas je, že tedaj večš lovec-strokovnjak, učil vsega, kar mora lovec znati. Še posebno nas je naučil uplenjeno divjad pravilno odreti. V ta namen smo ugonobili dosti potepuških mačk. Po vojni je bil med prvimi, ki je propagiral novo organiziranost našega lovstva, krotil mlade lovce ter vse učil varovati in ljubiti divjad. Še danes si upa na glas povedati, da vse, kar si je človek izmislil za zatiranje gamskih garij (Kranjska gora), narava ne potrdi.

Sedaj ga res že precej tarejo leta, ampak pri plezanju na drevo še vedno prehiti vse mlade. Tudi zavriska še tako, da se odmev vrne od pobočja Dobrče.

Želimo mu še veliko lepih trenutkov ob srečanju s prebivalci naših gozdov in gora, da bi bil še leta in leta zdrav in z nami na skupnih lovih, predvsem na zadnjih pogonih.

Člani LD Stol-Žirovnica
A. Z.

Srečanje z medvedom

Ta spis je Zdenka, hčerka znanega hotedrškega lovca Jožeta Šemrova, napisala že leta 1973, istega leta, ko je to tudi doživela. Tega leta je bil tudi uplenjen prvi medved v lovišču LD — Hotedršica. Zdenkin spis je potem ležal kar 7 let v mapi njenega očeta. Šele pred nekaj meseci je prišel iz Hotedršice k nam v Ljubljano.

Uredništvo

Lep sončen dan se je obetal. V naših krajih aprila še nismo vajeni takšnih dni. A trava je bila še rjava in tu in tam je še ležala krpa umazanega snega. Kazalo je, da bo pomlad nastopila prej kakor druga leta. Medvedi na Kočevskem so že zapustili svoje brloge. Iz pogovorov naših domačih lovcev pa sem zvedela, da se je letos, po osemdesetih letih, tudi v naših krajih zopet pojavil medved. Temu primerna je bila tudi radovednost naših vaščanov in okoličanov. Lovci so že postavili visoko prežo in eden izmed njih ga je z nje že dvakrat videl. Brž sem našla priložnost, da se o medvedu pogovorim z očetom, ki je lovec že veliko let. Za moje lovsko zanimanje je imel posluš. Obljubil mi je, da bova poskusila naslednji dan lovsko srečo in medveda morda celo videla.

Težko sem dočakala jutro in sredi dneva sem že pripravila nahrbtnika. Vanju sem zložila vse potrebno, kar mi je naročil oče. Poučil me je, da naj šumeče in dišeče reči pustim doma. Najina nahrbtnika sta vsebovala v glavnem odeje in topla oblačila. Pred odhodom sem skuhala tudi čaj, da sva ga vzela s seboj. »Ponoči bo mraz,« je napovedal oče.

Ob treh popoldne sva odri- nila. Kake pol ure sva se

vozila z motorjem, nato sva ga pustila v nekem grmu in pot nadaljevala peš. Pot se je vila navkreber in le s težavo sva premagovala strmino.

Bila sva že blizu lovske kočice. Oče mi je velel hoditi počasi. Nisva se smela oznojiti, da ne bi širila premočnega daha. »Medved je od zlodja,« je večkrat ponovil oče.

Naenkrat me prime za roko. Ozrem se in vidim očeta, da se sklanja nad pot in nekaj gleda. Tudi jaz opazim sled, kakor da bi nekdo hodil s strašno velikimi rokami. »Medvedov sled,« reče oče in nadaljuje, da bova medveda sledila do vrha. Priznati moram, da so mi mogočni odtisi vlili strah v kosti, kajti bala sem se, da bi se pred menoj nenadoma pojavil medved. Oče je opazil strah v mojih očeh in me potolažil.

Prispela sva do lovske kočice. V njej sva dobila še nekaj odej in nadaljevala pot proti visoki preži. Kmalu sem jo zagledala. Zaduhalo sem tudi smrad, ki je vel okoli mrhovišča blizu preže. Po vsem telesu me je zmrazilo, ko sem videla, da je preža okoli petnajst metrov visoko v vejju. Lesena hišica je bila vsa obita s smrekovimi vejami, da je bila čim manj opazna. Kar lep čas je potekel, da sva s pomočjo vrvi spravila vanjo vso najino ropotijo. Oče je bil že zgoraj, jaz pa sem potrebovala še nekaj časa, da sem premagala nezaupanje v zibajočo se lestev. Ko sem se vzpenjala po njej, se mi je v glavi kar vrtelo. Trdno sem se oklepala lesenih klinov lestve in plezala vse višje. Ko sem stopila na zadnji klin in se znašla v preži, je bila »ta huda« za menojo.

Zaprla sva vrata in pričela nameščati reči, ki sva jih prinesla s seboj. Vse je moralo biti na svojem mestu, da ne bi pozneje, po nepotrebnem ropotala. »Medved ne sedi na ušesih,« me je opozoril oče. Zanimalo me je, kdaj bo prišel, a mi je oče odgovoril, da ne pozna njegovega urnika. Domenila sva se, da bo eden izmed naju stalno na straži in gledal skozi zastekljeno okno, drugi pa bo medtem spal. Tako se bova menjala vso noč, če bo po-

Sonce se bo skrilo

Foto J. Veber, 14 let

trebno. Najprej je bil na straži oče. Obljubil mi je, da me bo prebudil, če bo prišel medved. Čeprav mi ni bilo nič do spanja, sem morala ubogati očeta. Kmalu sem zaspala. Ko sem se prebudila, sem bila nadvse vesela, ko sem zvedela, da medveda še ni bilo. Komaj sem prepričala očeta, naj zaspi sedaj on. Končno je le pristal. Sedla sem na klop zraven okna in se zastarmela v temačno pokrajino pod prežo in premišljevala o marsičem.

Mislim, da je minilo precej časa, ko sem se zdramila iz razmišljanja. Zazdalo se mi je, da sem zaslišala rahel pok vejice. Napenjala sem oči in še bolj napeto prisluhnila. Zopet se mi je zazdalo, da sem nekaj slišala. Prebudila sem očeta, ki je medtem sladko zaspal. Pomel si je oči in previdno stopil proti oknu. Zastrmel se je skozi steklo. Ker ni ničesar opazil, me je vprašujoče pogledal. »Prihaja, slišala sem ga,« sem komaj slišno šepnila. Molče mi je prikimal. Potem sva se oba zazrla proti smrdljivim, razpadajočim kravi na mrhovišču. Naenkrat sem opazila, da se za nizkimi smrekami premika velika podolgovata senca. S komolcem sem dregnila očeta in mu s kretnjo glave pokazala v tisto smer. Potem, se mi zdi, da sva oba z odprtimi usti opazovala prizor, ki se nama je nudil.

Medved se je z dolgimi, previdnimi in tihimi koraki pomikal naprej. Še nekaj korakov in bil je pri mrtvi kravi. S prednjima nogama je stopil

nanjo. Zaradi slabe vidljivosti nisem mogla dobro razločiti, če jo je pričel žreti. Čez čas pa sem zaslišala pokanje kosti. Tedaj sem trdno vedela, da se je je lotil. Začutila sem rahel dotik očetove roke. »Ali bi odprla okno,« mi je komaj slišno šepnil na uho. Prikmala sem. Vsak na svoji strani sva obrnila ukrivljen žebelj in okno previdno odprla. Medved je po kratkem premoru zopet pričel jesti. Kostí so pokale, da se je slišalo zelo daleč. Pomislila sem, kaj bi bilo z menoj, če bi me ta velika zver dobila v kremplje.

Zdaj je medved stopil s krave, se dvignil na zadnji nogi in izpustil tak rohneč glas, da me je streslo po vsem telesu. Težko bi ga primerjala s katerim drugim glasom, ki sem ga kdaj slišala. Skoraj stekel je k smrekicam, od koder je prej prišel, še enkrat zarohnel in izginil. Nastala je grobna nočna tišina. »Opazil naju je,« mi je blisnilo v glavi. »Tako daleč sem morala priti, da sem ga lahko gledala teh nekaj kratkih minut,« sem pomislila. Že v naslednjem hipu pa me je bilo sram svojih misli. »Le kaj bi porekel oče, ako bi vedel, kaj premišlujem?«

Že sva z očetom hotela zapahniti okno, ko nenadoma spet opaziva medveda. Vrnil se je. Zopet se je lotil krave. Kostí so pokale in slišalo se je, kakor bi kdo trl orehe. Uživala sem ob pogledu na to mogočno zver, ki še prebiva po naših gozdovih.

Očetom na preži tiste aprilske noči leta 1973 videla in doživela nekaj, česar mnogi nikoli v življenju niso in ne bodo.

Zdenka Šemrov,
Hotedršica

Maline in srnjak

Lepo nedeljsko jutro je bilo. Z očetom sva se menila, kam bi jo mahnila. On je po svoji stari navadi hotel na lov, mama pa nama je prigovarjala, naj bi šla nabirat maline na Nanos. Toda očka se je spomnil, da ta dan ne sme voziti avtomobila. Malce sva bila v zadregi, ker se peš nikomur ni ljubilo na pot. Končno je padla mamina odločitev:

»Se bosta pa peljala po maline — s traktorjem!«

Napolnila sva nahrbtnik, vzela kanglico in sedla na traktor. Seveda je bila z nama tudi očkova lovska puška. Traktor je zabrnul in mahnila sva jo malinam in srnjakom naproti. Ob poti na Nanos sva srečala že več nabiralcev malin. Pod »Debelo bukvijo« sva se ustavila, odložila nahrbtnik v travo in začela nabirati mali-

ne. Opravilo nama je šlo kar dobro od rok, zlasti meni, ker sem metala maline tudi v usta. Med nabiranjem sva se z očkom pogovarjala o divjadi in rastlinah. Večkrat sem bila že z očkom na lovu, tudi srnjaka sem že »pasla« z njim, a domov sva se vedno vrnila brez plena.

Začelo se je večeriti. Posoda je bila že polna malin. Vedno bolj sva postajala tiha in malce tudi že utrujena. Odšla sva do nahrbtnika in si privoščila malico in oddih. Med malico je oče vzel iz žepa piščalko — klic za srnjaka in zapiskal. Tudi jaz sem poskusila klicati, a moji piski niso bili dobri. Ko sem hotela prineesti očetu izpod drevesa steklenico vina, sem nenadoma nedaleč od sebe zagledala srnjaka. Zastal mi je dih. Komaj sem si upala tiho zaklicati: »Tata, srnjak!« Oče je takoj segel po puški. Srnjak je bil obrnjen proti nama in naju je gledal. Srce mi je razbijalo od presenečenja in pričakovanja. Jeknil je strel. Srnjak je odskočil v grmovje, kjer je obležal.

Stekla sem k srnjaku, za menoj je prišel tudi oče. Sedaj si je lahko še od blizu ogledal zanimivo srnjakovo rogovje, oblikovano kakor bi-

Zanimivo rogovje srnjaka, ki sva ga z očetom »utrgala« pri nabiranju malin

Foto Nadja Rodman

volovi rogovi. Res nenavadno! Oba sva bila srečna. Srnjaku sva po starem lovskem običaju dala zadnji grizljaj v usta in ga spravila na traktor. Najprej sva ga odpeljala pokazat lovskemu čuvaju na Nanos. Med potjo mi je očka rekel: »To bo naša mama zija-la, ko bo dobila maline in povrhu še srnjaka!«

V gostilni Pri Abramcu so očku vsi lovci čestitali k lovskemu blagru. Plen smo morali tudi zaliti; jaz seveda s sadnim sokom. Ko je bila zunan-ja že trda tema, sva se odpravila domov.

Mamo je že skrbelo, če se nama ni pripetila nesreča. Celo okregala naju je, češ kje sva toliko časa hodila. Meni pa je od sreče kar ušlo: »Mama, pripeljala sva ti maline in še srnjaka povrhu! Le poglej, kakšno rogovje ima!«

V nekaj minutah je bila vsa hiša polna lovcev, sosedov in otrok. Moj bratec Bojan je namreč raznesel vest, da je oče ustrelil čudnega srnjaka. Brat Janko in očka sta srnjaka končno odnesla v klet in ga dobro očistila. Nenavadno rogovje na steni me bo vedno spominjalo na ta nenavadni dogodek — 5. avgusta 1979.

Nadja Rodman,
učenka Osnovne šole
»Drago Bajc«, Vipava

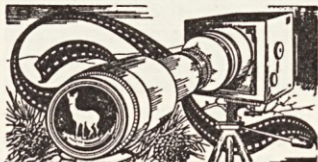
Na divje prašiče

Neko popoldne sva se z očetom peljala v Škofje nad Cerkno. Ustavila sva se na razpotju. Pot sva nadaljevala peš.

Dan se je že poslavljaj, ko sva prispela do visoke preže. Lovci gradijo take preže visoko na drevesih. To pa zato, da divjad človeka na preži ne zavoha. Povzpela sva se torej na prežo in čakala. Nenadoma sem opazil, da se med grmičevjem nekaj premika. Očeta sem narahlo dregnil s komolcem in mu pokazal v smer med grmovje. Oče je pogledal z daljnogledom in rekel: »Svinja s petimi prašički!« Mladiči so imeli še bele lise po telesu. Oče je pomeril s puško na najmanjšega med njimi in pritisnil na sprožilec. Malo sva

še počakala, nato pa sva se spustila k ustreljenemu pujsku. Iztrebila sva ga in odnesla k avtomobilu. Pozno v noč sva se veselo vračala domov.

Boris Tušek, Cerkno

Klub Diana

Pri gnezdu zelene žolne

Jutranja svetloba je že dodobra pregnala noč. Siva vlažna megla se obeša po vejah, tu pa tam kane kapljica z lista na list.

Gozdna pot se zlagoma vzpenja, poznan mi je vsak kamen na njej. Zato varno stopam in imam med hojo dovolj časa za razmišljanje.

Četrty dan je danes, odkar sem postavil majhen šotor na senožeti pred drevesom, v katerem gnezdi zelena žolna. Ure in ure sem prečepel v šotoru in opazoval, kdaj bo priletela krmit mladiče. Čutil sem, da se v gozdu spreletava, slišal njen predirljivi krik. Mladič je vsakič ob njenem klicu pogledal iz dupla in se neučakano oglašal. Upal sem, da bo mati zdaj zdaj priletela, a je ni bilo. Kmalu sem prispel do šotora. Iz nahrbtnika sem potegnil trinožnik in se namestil v svojem ne preveč udobnem zavetju. Pripravim se na čakanje in pripravim tudi fotoaparat, čeprav vem, da še najmanj dve uri ne bom mogel fotografirati zaradi premočne protisvetlobe. A že se oglašja v meni tudi dvom. Če še danes ne bo nič, potem sem pri tem gnezdu oplenel. Mladič se mi zdi že goden, da bo zdaj zdaj sfrčal iz gnezda.

Iz zvonika priplava čez dolino jutranje zvonjenje. Megla se je stisnila v dolino, po

grmovju in travi se leskeče razobešena pajčevina. Lep dan bo.

Minila je ura, dve. Mladič se je medtem že večkrat lačno oglašil in pokukal iz dupla. Kdo ve, kaj si je mislil, ko sva gledala drug drugega vsak iz svoje luknje. Ves sem bil že trd. Nemirno sem se presedal na stolčku in iskal kolikor toliko ugoden položaj. Odbilo je poldan. Še kakšno uro počakam. Toda prav ta hip se je začel mladič veselo oglašati in stegovati iz dupla. Zdaj pa bo nekaj. Vem, mati je blizu. Ali bo priletela? Z enim očesom gledam skozi iskalo aparata, uperjenega v duplo, z drugim nemirno iščem po deblu in vejah. Tedaj mi oko zaide k vznožju drevesa in glej: tu je! Čisto pri tleh na deblu med visoko travo jo zagledam. Kakor izklesana miruje. Tudi ona me gleda. Ne vem, koliko časa sva se gledala, ko se nenadoma požene kvišku, z mladičem stakneta kljuna in že s krikom odleti. Posnetka seveda ni bilo. Še

ves prevzet in poln upanja sklenem, da bom čakal, dokler bo kaj svetlobe.

Ni minilo pol ure, ko švigne zelena senca čisto nad tlemi in se ustavi na istem mestu kot prej. Hipec opazuje, narkar spretno spleza do gnezda. Mladič široko zazija, samica vtakne svoj kljun s hrano v mladičevo grlo — in odleti. V aparatu pa je hipec prepozno naredilo »škljoc«. Nič zato! Bo pa drugič bolje!

Res: tisti dan je še večkrat priletela. Priletaval je tudi samec. Imel sem občutek, da sta se me kar navadila. Krmlila sta čisto mirno. Tudi sam sem se umiril in napravil več posnetkov.

Medtem sem razrešil tudi uganko, zakaj je prejšnji dan nisem opazil, čeprav sem po mladičevem obnašanju vedel, da mora biti blizu. Nevednež sem zijal po vejah okrog dupla, po bližnjih drevesih, medtem ko me je ona skoraj gotovo opazovala z istega mesta kakor to jutro.

Ptici, zeleni po hrbtu in perutnicah, obe z rdečo perja-

Žolna je prinesla hrano mladiču v duplu

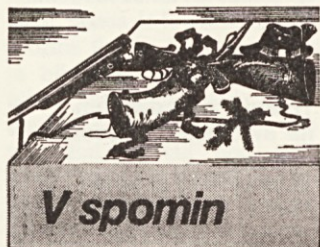
Foto J. Miklavčič

nico, samec z večjo, samica z manjšo, sta vsakokrat priletela čisto nad tlemi, da bi se skoraj dotikala trave. Nikoli nista priletela naravnost h gnezdu, pač pa sta sedala prav ob tleh na deblo, od koder sta najprej pregledala okolico. Šele nato sta se plezaje povzpela po deblu do mladiča, ga nahranila in odletela.

Veliko časa in obilo potrpežljivosti sem porabil za to doživetje in za to šolo v naravi. Ostali mi bodo tudi posnetki, ki mi veliko pomenijo, čeprav so ujeli le droben hip lepote, ki sem jo doživel.

Jože Miklavčič

Matko Šulin je umrl 1. 8. 1979, tik pred svojim 80. letom starosti. Od njega se je poslovila na zagorskem pokopališču množica občanov in njegovih lovskih tovarišev, saj je bil kot pedagog in lovec izredno priljubljen.

Matko se je vključil v lovske vrste v Zasavju že leta 1926, ko je prišel učiteljevat na Polšnik. Bil je vseskozi v vodstvu lovske organizacije. Po vojni, leta 1946, je med ustanovitelji naše LD, katere tajnik je bil 5 let in predsednik nadzor. odbora 6 let. Nekaj let je bil tudi izvoljen v upravni odbor področne oz. okrajne lovske zveze v Trbovljah. Tri leta je predsedoval nadzor. odboru te zveze in 25 let je bil član njene komisije za lovske izpite. Njegovo ime je povezano s številnimi lovskimi prireditvami v Zasavju. Posebne zasluge ima tudi pri gradnji lovskega doma na Klančinah.

Tovariš Matko se je zavzel za samoupravno socialistično lovstvo in za lov, ki temelji na varstvu narave, pravičnosti in lovski etiki.

Matko Šulin

Za svoje delo v lovstvu je prejel dvoje odlikovanj: znak za zasluge in red za zasluge II. stopnje. Odlikovan je bil tudi z državnim redom dela III. stopnje.

Streli zadnjega pogona, ki so odmevali od zagorskih vrhov, ga niso prebudili iz večnega sna in lovski rog, ki je donel nad lesovi, je jokal, ker je za vedno odšel od nas dragi tovariš. Matko, hvala ti za tvoje delo v dobro našega lovstva!

LD Zagorje

Antona Zelenka iz Podvincev na Ptujskem smo pospremili na zadnji poti 11. nov. 1979. Dočakal je skoraj 73 let. Kot mali kmet si je že zgodaj moral iskati, prav tako kakor njegov oče, dodatni vir za preživetje: vdinjal se je za lovskega paznika pri dornovskem grofu Pogratzu. V matični knjigi članstva LD piše, da je bil lovski čuvaj od leta 1928 do 1941, ko mu je okupator odvzel lovsko orožje. Po vojni je postal član LD in tudi v družinskem lovišču je opravljal lovskočuvajsko službo, od leta 1946 do leta 1951. Predsednik in član nadzornega odbora LD je bil skupno kar 19 let, od 1955 do 1975. Za njegov trud in delo v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge.

Njegova življenjska moč je končno pod težo življenja — saj je preстал tudi krutost obeh svetovnih vojn — klonila. Znana zahrbtna bolezen sedanjosti ga je pognala z njegove majhne kmetije da-

Franc Berčič

lež v Ljubljano in zahtevala njegovo smrt.

Lovci smo se poslovili od njega z lovskimi častmi. Dragi Anton, spoštovali smo te in radi smo te imeli, zato te ne bomo pozabili. Hvala ležni smo ti za tvoje nesebično delo v lovstvu.

Članstvo LD Desternik
— K. V.

Franc Berčič, s partizanskim imenom Majski, je umrl 26. 3. 1980, v 73. letu starosti. Že kot mladenič je spoznal, kako trd je delavski kruh. Zgodaj spomladi 1944 je odšel v partizane, v Gradnikovo brigado. Po vojni, leta 1945, se je takoj vključil v delo za obnovo porušene domovine in kmalu stopil tudi v lovske vrste.

Bil je ustanovni član LD, vse do leta 1974 član njenega upravnega odbora, potem pa do leta 1978 predsednik nadzornega odbora. Deloval je tudi v odboru za gradnjo lovske koče na Križni gori. Bil je dober človek, izvrsten tovariš in velik prijatelj divjadi, zlasti pernate. Puška v njegovih rokah ni velikokrat spregovorila, tembolj pa je skrbel, da so bila krmišča pozimi dobro založena.

Ob odprtem grobu smo se poslovili od dragega nam tovariša in prijatelja Franca njegovi najdražji, lovci LD Križna gora in iz sosednjih družin, soborci in znanci. V sončno pomladno popoldne so boleče segle poslovilne besede, legle na srca, se ovile okrog svetlikajočih se svilenih pra-

Jože Gorše

porov in se izgubile nad Lipico ter Hudim poljem. Hvala in slava lovcu in borcu Francetu!

Člani LD Križna gora A. P.

Jože Gorše iz Nadleska, član LD Lož-Stari trg, nas je 24. decembra 1979 za vedno zapustil, v 82. letu starosti. Med vojno so ga kot zavednega narodnjaka pregnali. Po vojni se je skupaj z drugimi lovci posvetil obnovi opustošenih lovišč in gojitvi lovske zavesti ter lovske pravičnosti. Leta 1946 je bil med ustanovitelji LD Podcerkev, katere gospodar je bil do njene razpustitve leta 1948. Po vključitvi v LD Lož-Stari trg so ga člani izvolili v upravni odbor LD; dobil je funkcijo gospodarja in jo vestno opravljal 6 let. Kasneje je bil 4 leta predsednik nadzornega odbora LD.

Vzorniku mladih lovcev in iskrenemu lovskemu tovarišu časten spomin!

LD Lož-Stari trg — K. L.

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Valentin Benedik, LD Selca, * 16. 2. 1898, † 15. 2. 1980.

Ivan Česnik, LD Vipava, * 29. 5. 1910, † 20. 3. 1980.

Matija Perdan, LD Šenčur, * 22. 2. 1916, † 15. 9. 1979.

Umrlim časten spomin!

Lovski oprtnik

Lesna sova

(K barvni sliki na naslovni strani)

Nekoč so vse ptice »s krivim kljunom« imenovali ujede. Sove so bile nočne ujede, kragulj, skobec, orel itd. pa dnevne ujede. Toda sove se od ujed tako zelo razlikujejo, da so jih od ujed ločili in jih uvrstili v samostojni red oziroma družino »Sove (Strigiformes oz. Strigidae)«. Izmed 10 vrst sov, ki živijo oziroma se pojavljajo v Sloveniji, je lesna sova (*Strix aluco*) dokaj razširjena, le na Krasu, kjer prevladuje čuk, je maloštevilna.

Lesna ali gozdna sova že februarja začne svoj ljubezenski »ples«. Oglašja se z nizko donečim »hu-hu-hu« in po kratkem presledku še kratko tresljajoče zategne »u-u-u-u«. Klicu prve sove se odzovejo še druge in kmalu po več

parov oči žari z golega dreva. Sove so izrazite nočne ptice in pri nas prve, če izvzamemo krivokljuna, ki tako zgodaj začno »misliti« na svoj zarod.

Lesna sova se oglašja tudi z zvenečim »kju-vik«, ki so ga lovci-ptičarji še pred sprejetjem sedanjega zakona o lovu posnemali s klicalom, imenovanim čvenk. Ta glas namreč dnevne ptice razburi do kraja in od vsepovsod prilete, da bi pregnale svojega sovražnika — sovo. V jesenskem času so včasih šojarji z oponašanjem tega glasu priklicali in ujeli na limanice ogromno šoj. Od leta 1976 dalje je pa po 49. členu Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč lov z limanicami prepovedan.

Lesna sova najraje biva v starih gozdovih. Gnezdi v votlih drevesih, starih kraguljih in vranjih gnezdih, toda tudi na zapuščenih podstrešjih, v globljakih, stolpih in celo zemeljskih votlinah.

Od začetka marca vali enkrat ali dvakrat, vsakič po 2 do 4 snežno bela jajca. Vali 3 do 4 tedne. V našem lovskem priročniku npr. beremo, da velika uharica vali 3 tedne.

Mladiči sov vseh vrst so

navadno raznih velikosti. Zakaj? Samica znese vsa svoja (2 do 4) jajca v dveh do osmih dneh, valiti pa začne takoj, ko znese prvo jajce. Na ta način nastane v starosti mladičev razlika, ki se odraža tudi v njihovi različni velikosti.

Zakaj je narava tako poskrbela, da sove začno že valiti, ko niti niso še znesle vseh jajc? V začetku marca, ko znesejo prva jajca, je še zima in večkrat še tako mrzlo, da bi nepokrita jajca lahko zmrznila in življenje v njih bi bilo uničeno v eni sami noči. Iz tega razloga je tudi verjetno in razumljivo, kar pišejo nekateri avtorji, da samica v času valjenja sploh ne zapusti gnezda; hrano ji prinaša samec.

Ko se mladiči izležejo, so goli in slepi. Tretji dan življenja izven jajca jim šele požene prvi puh. Prvi teden življenja jim stara hrano še raztrgata, kasneje pa že tudi miš pogoltnejo mladiči celo. Med sovami in ujedami je namreč razlika tudi v tem, da ujede hrano trgajo in jedo v manjših zalogah, medtem ko sove plen le nekoliko zmehčajo in potem celega pogoltnejo.

Stanko Centa iz Kota pri Vel. Laščah je fotografiral mladi lesni sovi (na naslovni stra-

ni) 16. junija. Torej sta vse-kakor mladiča iz drugega legla. Število legel in število jajc pri sovah sta odvisni od hrane, ki jim je na voljo. Če je »bogato mišje leto«, je tudi sov več. Lesni sovi-mladiči, še v puhu, sta padli iz dupla v jablani in Stanko je izkoristil priložnost ter ju fotografiral. Potem jih je seveda spravil nazaj v duplo. Sove vseh vrst so namreč zaščitene vse leto, ker so pretežno koristne, saj so njihova poglavitna hrana miši.

Lovska družina bi od vsakogar, ki bi namenoma pokončal le eno sovo, lahko iztirjala — po Odločbi o odškodninskem ceniku — 1000 din. Lovec bi bil pa poleg denarne kazni deležen vsaj še disciplinske.

France Cvenkel

Trčenje z medvedom na avtomobilski cesti

»Ljubljanski dnevnik« je v soboto, 8. sept. 1979, prinesel tole kratko vest: »Do ne-navadne prometne nesreče je prišlo minulo sredo (5. 9. 1979) okoli 22.50 na naši avtomobilski cesti na odseku Razdrto—Vrhnika pri kilometrskem kamnu 34. Voznik Ru-

Značke lovskih organizacij XX.

201. **LD Javornik** je značko izdala ob razvitju svojega prapora, 9. 9. 1979. Načrt za značko je naredil član LD Bojan Križaj. Izdelal jo je graver Kuclar v Ljubljani: 1100 serij — zlate, srebrne in bronaste ter 60 v tribarvni izvedbi, skupno 3360 primerkov. — 202. **LD Horjul** je značko izdala za 33-letnico svojega obstoja, ob razvitju prapora, 14. 10. 1979. Avtor likovne upodobitve je član LD Franc Nagode, ki je značko tudi izdelal, v nakladi 1000. — 203. **LD Ribnica** je značko izdala za 35-letnico svojega obstoja. Značka je v treh izvedbah: zlata, bronasta in patinirana bronasta. Načrt značke je naredil član LD Andrej Klemenc, izdelal pa Jugoreklam v Ljubljani, v nakladi 500 serij. — 204. **LD Ribnica** je izdala to značko za 85-letnico ustanovitve Lovskega kluba v Ribnici. Kolikor je znano, je bil ta klub prvi slovenski lovski klub oziroma društvo na Slovenskem. Ustanovili so ga ribniški lovci leta 1894. Značka je v patiniranem bakru. Načrt za značko je naredil član LD Andrej Klemenc, izdelal pa jo je, v nakladi 1000, Jugoreklam v Ljubljani. — 205. **LD Podkum** je značko izdala za svojo 30-letnico, v zlati in bronasti različici. Izdelal jo je Alojz Beber iz Litije v nakladi 2000. — 206. **LD Hotedršica** je značko izdala za smučarsko tekmovanje »Prvič po lovskih smučinah«, ki je bilo 27. 1. 1980. Daljše poročilo o tej prireditvi je v št. 3/80, na strani 80. Idejni osnutek značke je naredil član LD Jože Šemrov, izdelal pa jo je Mitja Podkrajšek v nakladi 5000.

201

202

203

204

205

206

207

— 207. **LD Log pod Mangartom** je značko izdala za svojo 30-letnico. Značka je pozlačena, pobarvana in emajlirana. Avtor likovne upodobitve je David Črnota, izdelal pa jo je Silvo Cankar iz Tacna pri Ljubljani, v nakladi 2000.

R. Č.

dolf Ogrizek iz Umaga je z osebnim avtomobilom nalezl na medveda in ga povozil do smrti. Kako je medvedu uspelo priti na cesto, je uganka, domnevajo pa, da je brčkone preplezal ograjo. Uredništvo glasila Lovec je hotelo o zadevi poročati nekoliko obširneje, ker je to naša prvo trčenje z medvedom na naši avtomobilski cesti, gotovo pa prvi primer na tej cesti, da je bil ponesrečen medved mrtev. Uredništvo je torej poizvedovalo pri osebah, ki bi kaj več vedele o tej nesreči. Po daljšem času je le dobilo nekaj podatkov, ki sta jih posredovala preparator z Vrhnike Slavko Petrovič in tajnik Lovske družine Rakek Mirko Urbas.

Nesreča se je zgodila na cestnem odseku v predelu, ki sicer spada k lovišču Lovske družine Rakek. Na tem mestu je bil pred gradnjo avtomobilske ceste prehod razne divjadi. Zato so graditelji tam v bližini izdelali pod avto cesto predor, ki naj bi ga divjad uporabljala za prehod iz enega predela v drug predel, a se ga skoraj ne poslužuje. Še vedno si lasti »pravico« in po starem sili čez cesto, čeprav ji to preprečuje kovinska mreža ne le na tem odseku, ampak po obeh straneh vzdolž celotne avtomobilske ceste. Vzporedno s cesto poteka železniška proga Ljubljana—Postojna, ki pa ni ograjena, zato lovci LD Rakek v omenjenem predelu večkrat najdejo povoženo divjad.

Medved je vsekakor preplezal ograjo in se znašel na cesti. Za prehod si je hotel izbrati najmirnejši čas — okrog 11. ure ponoči. Toda prav tedaj se je pripeljal s polno brzino zdomec Rudolf Ogrizek s svojim kombijem. Ko je v siju avtomobilskih luči zagledal črno gmoto, je bilo že prepozno. Močan trk, hudo poškodovan avtomobil in voznik ves zmeden — toda brez telesne poškodbe. Medved je bil za prepovedan prehod čez cesto — nedaleč od odcepa za Unec — »kaznovan« s smrtjo na kraju nesreče. Avtomobil ga je zadel od strani »v polno«. Imel je pretrgan trebuh, na plečetu, vratu in glavi »dokaze« moč-

nega udarca in zadnji del hrbtenice zdrobljen.

Medveda so delavci cestne baze pripeljali v Postojno in uprava je obvestila gospodarja LD Rakek, naj pride ponj. Medveda so takoj po prevozu na Rakek odrli. LD Rakek je kožuh poslala v delo preparatorju na Vrhniko, nekaj mesa, ki je bilo delno uporabno, pa je prodala. Kožuh, prepariran v preprogo, sedaj krasi lovski dom v Rakovem Škocjanu.

Neiztrebljen ponesrečen medved je tehtal 70 do 90 kg. Bil je samec v tretjem letu starosti, torej še mladenič, ki je komaj postal samostojen. Takega medveda je pred leti povozil vlak blizu Radovljice na Gorenjskem (o tem je Lovec poročal). Takega medveda je tudi povozil vlak pred nekako 5 leti blizu železniške postaje Logatec. Tehtal je približno 70 kg. Lovska družina Logatec ga je dala preparirati in potem v celem nagačenega poklonila tamkajšnji šoli za učilo.

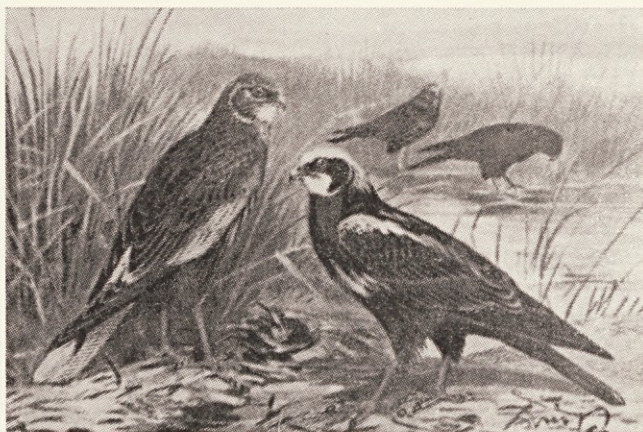
Zanimivo je, da so ponesrečenci predvsem medvedje v tretjem letu starosti, medvedje, ki so bili do nedavna še pod vodstvom svoje matere-medvedke. Še ne dovolj izkušeni se podajo na pot samostojnega življenja in jo pri tem nekateri izkupijo za vedno. Nadalje je na železniški progi blizu Delnic vlak pred leti povozil vodečo medvedko in oba njena medvediča.

O povozenih medvedih na železniški progi smo torej že nekajkrat brali, slišali smo tudi že za trčenje avtomobila in medveda brez smrtnega izida, toda doslej o smrtno ponesrečenem medvedu v cestnem prometu še nismo brali. Če pa se je kaj takega pri nas v Sloveniji že prej kdaj zgodilo, lepo prosimo za kratko obvestilo v Lovcu.

-elf-

Rjavi lunj ob Ljubljani

Med opazovanjem srnjadi, 6. maja 1980, v nižinskem barjanskem delu lovišča LZS »Ljubljanski vrh«, nedaleč od Slovenskega lovskega muzeja v Bistri, je moja pozornost pritegnila velika ujeda. Pre-

Rjavi ali poljski lunj (*Circus aeruginosus* L.), spredaj levo samec, zraven njega desno samica

letavala je razmeroma nizko ob Ljubljani ter nekajkrat sedla v travo, podobno kakor npr. postovka. Ker je bila svetloba ugodna, sem si jo ogledal s spektivom (Habicht 30 × 75).

Kasneje sem s pomočjo ornitološke literature dognal, da je bil to rjavi lunj (*Circus aeruginosus* L.), ki živi v močvirskih predelih in je še bolj navezan na vodo kakor nekateri njegovi sorodniki iz poddružine lunjev.

Rjavi lunj je značilne rjave barve, s svetlo glavo. Dolg je 48 do 56 cm (navadna kanna 51—56 cm). Hrani se z manjšimi živalmi, s pticami in sesalci, z žabami in plazilci ter tudi z mrhovino. Uvrščajo ga med izumirajoče vrste ujed. V Sloveniji se najverjetneje pojavlja le občasno ob pomladanskih selitvah. Seveda je vse leto zaščitená ptica.

Blaž Krže

Kako preprečiti nesreče na lovu?

Nesreče z orožjem na skupnih lovih so vedno pogostejše, zato sem se odločil, da napišem o tem nekaj vrstic. Ne bi se smele pripetiti nesreče, ki so posledica lovčeve malomarnosti, površnosti in neprevidnosti pri ravnanju s strelnim orožjem. Tudi v našem lovišču se je pred kratkim pripetila nesreča, ko je lovski pripravnik streljal na bežečo divjad, pri tem pa

ranil soudeleženca lova. Na srečo poškodba ni bila večja. Vendar, kaj bi se zgodilo, če bi ga huje ranil ali celo smrtno zadel?

V tem in podobnih primerih se vprašamo, ali naj se taki osebi sploh zaupa strelno orožje. Vse tako kaže, da so med nami ljudje, katerim je pomembnejša »po vsej sili« uplenitev divjadi, kakor pa varnost solovcev.

Na sestankih in pred vsakim skupnim lovom vedno znova opozarjamo na disciplino in ravnanje z orožjem, še posebno, če gre za večje število lovcev. Zakaj ne bi vendar že sprejeli konkretnih ukrepov proti kršilcem! Kaže, da so opozorila premalo. Peščica takih ljudi med lovci meče slabo luč na celotno lovsko organizacijo, tako da v javnosti slišimo različne kritike na račun lovcev nasploh.

Malomarno in brezobzirno ravnanje z orožjem tudi ni v skladu z načeli naše družbe, saj smo tudi lovci sestavni del SLO.

Za marsikak neprijeten dogodek pa smo krivi vsi navzoči lovci. Stara navada je (sicer zelo slaba in nič koristna), da že pred začetkom skupnega lova marsikdo naredi daljši požirek iz steklenice. Seveda, z izgovorom »za korajžo«, ali »da nas ne bo zeblo«. Alkohol močno vpliva na sposobnost reagiranja našega organizma, še posebno, če smo pod vplivom »več požirkov«. Nekateri že na zbirališče pridejo »zelo korajžni«. In posledice so tu! Takšen lovec

Srnjaka nepravilnega dvanajsteraka je 10. avgusta 1979, ob petih zjutraj, uplenil v lovišču LD Laze (ZLD Ljubljana) Božo Zavodnik. Srnjak je tehtal iztrebljen in brez glave 19 kg.

Foto V. Nučič

nima sposobnosti, da bi preudarno ocenil okolico in divjad v njej. Sproži že, če le približno vidi bežečo divjad. Včasih pa strelja že, če se zamajejo veje ali zašumi listje. Takšne osebe ne sodijo na lov! Lovska družba bi morala takega »korajžneža« poslati domov, da se strezni, ne pa da ga posamezniki z različnimi pripombami še spodbujajo. S takim, še zlasti če je večkrat v »rožicah«, bi se bilo treba pogovoriti tudi pred disciplinskim sodiščem LD!

Žal je le tako, da je ukrep eno, zavest posameznika pa drugo. Edino pravilno in v skladu z osebno odgovornostjo je, da lovec pred strelom vedno pravilno oceni okolico in divjad v njej.

Šele, ko se prepriča, da s strelom ne bo ogrozil ljudi, imetje človeka oz. družbe (paziti je zlasti treba v bližini naselja), lahko sproži. Še posebej je treba upoštevati, da vsak strel ne zadene cilja. Pri strelu na veliko divjad je skrbno treba oceniti predvsem ozadje (za živaljo). Podzavestno se predvsem mladi lovci osredotočijo le na žival, ne mislijo pa na posledice, ki lahko nastanejo v ozadju pri zgrešenem strelu. Tudi pri strelu na malo divjad s šibrami moramo pravilno oceniti okolico, predvsem v smeri, kamor se žival giblje (beži). Pri tem je potrebno upoštevati širino raztrosa šiber kakor tudi njihovo moč.

O. R.

Lovska kinologija

Letna skupščina Lovskega kinološkega društva Ljubljana

Lovci-kinologi smo se 25. 4. 1980 zbrali na II. letni skupščini Lovskega kinološkega društva Ljubljana v prostoru krajevne skupnosti Kolodvor, da smo pregledali dosedanje delo in sprejeli smernice za bodoče.

Skupščino je začel predsednik izvršnega odbora Lovskega kinološkega društva Ljubljana (LKD Ljubljana) Peter Pečnik, ki je najprej pojasnil postopek dela organov skupščine. V nadaljevanju je orisal razvoj društva oz. dosedanje delo izvršnega odbora (IO), ki je v preteklem mandatnem obdobju premagoval začetno delo.

Udeležba na skupščini je bila precejšnja, saj so se je udeležili predstavniki vseh pasemskih organizacij, predsednik skupščine Zveze lovskih družin Ljubljana Alfonz Boltar ter tudi predsednik njegovega IO Milovan Pleskovič. V razpravi sta se kot rdeča nit vlekli problematika obstoja pasemskih organizacij ter nezadovoljivo povezovanje dela med LKD in kinološkimi referenti lovskih družin.

Posebno so bili poudarjeni napor LKD Ljubljana, ki jih je vložilo za usklajevanje odnosov med pasemskimi organizacijami in Kinološko zvezo Slovenije. Pasemske organizacije so bile z zadnjim statutom KZS izločene, kajti kot društva ne morejo biti članice lovskega kinološkega društva. Nesporno je, da so bile pasemske organizacije oz. društva (Društvo ljubiteljev psov ptičarjev, Klub ljubiteljev goničev, Društvo brak-jazbečar itd.) ustanovljene v skladu z zakonom o društvih, da so se kot take številčno in stro-

kovno krepile ter s tem potrdile svoj obstoj. Samo po sebi se vsiljuje vprašanje, kdo bi v nasprotnem primeru organiziral preizkušnje, tekme, kajti pasemske organizacije so za to edine strokovno usposobljene in kot take do sedaj še niso dobile nezaupnice.

Jasno je bilo postavljeno vprašanje, kdo lahko prepove delovanje društev, kajti pravico odločati o tem imajo le društva sama. Zato je skupščina zahtevala, da se statut KZS spremeni oziroma prilagodi sedanjim razmeram.

Nezadovoljiva je bila udeležba članstva lovskih družin na skupščini kakor tudi samega članstva LKD Ljubljana. Popolnoma nesprejemljivo je, da je iz ZLD Ljubljana, ki združuje okoli 2500 lovecev, včlanjenih v LKD Ljubljana le 225. Od 49 LD, ki sestavljajo ZLD Ljubljana, so se udeležili skupščine LKD le predstavniki 21 LD. Samo se torej postavlja vprašanje članstva in neresnih odnosov lovskih družin do LKD, predvsem pa njihovih kinoloških referentov. Ta problem moramo reševati širše.

Kinološki referenti morajo biti v lov. družinah predvsem člani IO, saj le na tak način lahko prenašajo informacije in naloge LKD. Tudi LD morajo biti zainteresirane za delo LKD, zato naj tudi same sodelujejo z LKD. Na ta način ne bo vse delo slonelo izključno na kinoloških referentih. Pokazal se je tudi problem uveljavljanja samoupravnega sporazuma o lovski kinologiji, česar lov. družine nimajo v svojih poslovnikih ali pa le formalno.

V nadaljevanju je skupščina razpravljala o delovanju lovišča Ljubljanske polje, ki ga lovske družine, katerih lovišča meje nanj, žele priključiti k svojim loviščem. Skupščina se je zavzela za nadaljnje samostojno delovanje omenjenega lovišča pod okriljem ZLD Ljubljana, saj je kot tako edina »oaza«, primerna za šolanje lovskih psov, ki jih potrebujemo pri lovu in jih bomo potrebovali tudi v bodoče.

Sprejet je bil predlog, da bi LKD Ljubljana sodelovalo na razstavi »Narava — divjad — lovstvo, Ljubljana 80«; LKD bo prevzelo organizacijo kinološkega dela razstave.

Zasedanje skupščine je potekalo samokritično. Z delom je potrebno nadaljevati še bolj strokovno in kakovostno, v članstvo LKD pridobiti več članov in strokovno še boljje usposablјati vodnike lovskih psov.

Le na ta način lahko pričakujemo boljše in lepše dni, ko bodo razstavne dvorane zopet polne psov in kinološke prireditve ne bodo samevale zaradi šibke udeležbe. Na skupščini so udeleženci sprožili skoraj vse probleme, ki sedaj tarejo lovsko kinologijo. Ugotovljeno je bilo pa tudi, da so še sile, ki so sposobne, ob pomoči nekaterih organizacij in teles, dvigniti našo kinologijo na ustrezno raven.

Jože Kunc,
LKD Ljubljana

Spominska slika: Naši psi po končani mednarodni razstavi psov v Celovcu, 26. 6. 1979. Z leve — bavarska barvarka, hannovrski barvar, istrski kdl. gonič, bosanski barak, brak-jazbečar, italijanski gonič (rjav), kdl. jazbečar, brak-jazbečar (črn). Foto L. Mlakar

Predvidena legla

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 27. 8. Rejec Zvone Hutar, Lokve 6, Črnomelj.
Leglo 17. 7. Rejec Simo Selakovič, Marindol 30, Adlešiči.
Leglo 7. 7. Rejec Branko Oblak, Lučine 36, Gorenja vas.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 10. 5. Rejec Anton Pugelj, Lipa n. h., Struge.
Leglo 14. 6. Rejec Slavko Kovačič, Hrebljani 1, Cerknica.
Leglo 24. 6. Rejec Slavko Knapič, Predoslje 135, Kranj.
Leglo 12. 5. Rejec Alojz Tekavec, Tavžlje 2, Cerknica.
Leglo 15. 5. Rejec Lado Filipič, Sp. Idrija 98, Idrija.
Leglo 18. 5. Rejec Karel Plešnik, Sojek 5, Frankolovo.
Leglo 1. 6. Rejec Franc Grbec, Lipsenj 2, Grahovo.
Leglo 8. 6. Rejec Anton Kraševac, Ponikve 6, Cerknica.
Leglo 7. 6. Rejec Ivan Keblič, Rove, Frankolovo.
Leglo 10. 6. Rejec Jože Mlakar, Tekáčovo, Rogaška Slatina.
Leglo 24. 8. Rejec Jože Glad, Laze 10, Kuželj.
Leglo 10. 7. Rejec Jože Kastelic, Igljenik 12, Velika Loka.
Leglo 17. 8. Rejec Mihael Uršič, Borjana 99, Breginj.
Leglo 26. 8. Rejec Martin Kolar, Zg. Selce 4, Ponikva.
Leglo 26. 5. Rejec Janez Mihalič, Ratež 44, Brusnice.

Leglo 11. 8. Rejec Slavko Frbežar, Bosljiva loka 12, Osilnica.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 3. 6. Rejec Anton Čadež, Srednja vas 5, Poljane.
Leglo 3. 6. Rejec Janez Jereb, Račeva 14, Žiri.
Leglo 12. 7. Rejec Alojz Filipič, Hotavlje 5, Gorenja vas.
Leglo 17. 6. Rejec Marko Prebil, Želin 7, Cerkno.
Leglo 17. 6. Rejec Franc Povše, Budna vas 12, Šentjanž.
Leglo 23. 6. Rejec Valentin Trček, Črni vrh nad Idrijo 29.
Leglo 1. 9. Rejec Franc Derenčin, Šercerjeva 5, Ilirska Bistrica.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 2. 8. Rejec Maks Konečnik, Lovska hiša Trnovec, Kočevje.
Leglo 28. 8. Rejec Drago Mazij, Vodovodna n. h., Rakek.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 15. 8. Rejec Franc Barbič, Verje 53, Medvode.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 3. 8. Rejec Anton Svenšek, Zakl 30, Podlehnik.
Leglo 12. 7. Rejec Franc Štuhec, Vučja vas 42, Križevci pri Ljutomeru.

Basset Hound (JRBas):

Leglo 24. 7. Rejec Polona Zornada, Oktobrske revolucije 18 a, Izola.

Kdl. jazbečarji (JRJri):

Leglo 1. 8. Rejec Ana Kovač, Cesta na Rožnik 2, Ljubljana.

Dolgodlaki jazbečarji (JRJdd):

Leglo 24. 7. Rejec Marta Kos, Levstikova 14, Ljubljana.

Hannovrski barvarji (JRHB):

Leglo 10. 7. Rejec Jernej Škulj, Dolenji Lazi n. h., Ribnica.

Nemški ostrodlaki ptičarji (JRPos):

Leglo 7. 8. Rejec Bela Sapač, Topolovci 10, Cankova.

Kinološka zveza Slovenije

Preizkušnja ptičarjev z območja LKD Maribor

Prireditve je bila 20. 4. 1980 v lovišču LD Starše. Preizkušnjo je spremljal kinološki referent LD Starše Jože Babič. Njemu kakor tudi LD

Starše za gostoljubnost, uporabo lovišča In lovskega doma — lovska hvala!

Za preizkušnjo je bilo prijavljenih 15 psov, vendar so zaradi izredno slabega vremena vodniki privedli le 4 pse.

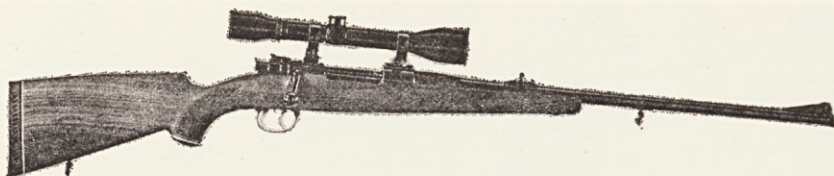
I. oceno je dosegla kdl. ptičarka Lida, JRPki 60738, položena 3. 3. 79, vodnik Jože Flajšaker, član LD Kungota. II. oceno je dosegel kdl. ptičar Dik, JRPki 60785, pol. 16. 3. 79, vodnik Ivan Drajzibner, LD Kungota.

III. oceno je dosegel kdl. ptičar Don, JRPki 60784, pol. 16. 5. 79, vodnik Mihael Šetar, član LD Črešnjevce.

Četrti pes preizkušnje ni opravil. Ta hitri in temperamentni ptičar je mlademu in neizkušenemu vodniku »ušel iz rok«, ni se dal voditi. Ni stal, čeprav je prišel do divjadi. Edini izhod — vodenje na dolgi vrvi!

Vreme je bilo za preizkušnjo izredno neugodno. Ves čas je snežilo in pihal je srednje močan sever. Razumljivo je torej, da je bila udeležba vodnikov in psov zelo skromna. Zaradi takšnega vremena je odpadel tudi 8. predmet preizkušnje »zasnova za sledenje zajca«.

Ivan Caf,
kinol. sodnik

LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd — Labot 21 — Avstrija

Stalno imamo na zalogi in vam nudimo:

- krogelne naboje vseh vrst RWS, Hirtenberg, Sellier & Bellot, Sako in Remington,
- šibrene trap naboje Hirtenberg po posebno ugodnih cenah,
- puške Steyr-Mannlicher po posebnih cenah,
- strelne daljnogleda in dvogleda tirolske optične tovarne Swarovski,
- poceni japonske strelne daljnogleda Tasco.

Pri izvozu športnega in lovskega orožja ter strelnih daljnogledov in dvogledov v Jugoslaviji vam vrnemo 18 % avstrijskega prometnega davka!

Lovska družina Šmarna gora

priredi v nedeljo, 14. septembra 1980, pri lovski koči v Zavrhu
— memorial Janeza Bokala —

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE

Pričetek ob 8. uri.

Vabljeni!

Lovska družina Rečica pri Laškem

priredi

v nedeljo, 31. avgusta 1980, s pričetkom ob 8. uri,
pri svojem lovskem domu na Šmohorju

XII. strelsko tekmovanje tradicionalni memorial Cirila Vezjaka

Tekmujejo 3-članske ekipe, vsak član strelja:

- na 20 umetnih golobov;
- v tarčo »srnjak«, 10 strelav na 35 m stojé;
- v tarčo »bežeči merjasec«, 10 strelav na 50 m.

Na umetne golobe se strelja po splošnih merilih in z lastno municijo. MK puška je brez optičnih pripomočkov. Naboj za MK puško da prireditelj.

Najboljša ekipa prejme prehodni pokal. Prve tri ekipe dobijo v trajno last spominske kristalne pokale. Najboljši posameznik prejme spominski pokal starešine LD Rečica. Za 20 najbolje uvrščenih strelcev so pripravljene praktične nagrade.

Tekmovanje je samo ekipno. Ekipe naj se po možnosti prijavijo teden dni prej Lovski družini Rečica pri Laškem, 63270 Laško, oziroma na dan tekmovanja do 8. ure na strelišču.

Po predhodnem obvestilu nudimo tekmovalcem dan pred tekmovanjem strelišče za vadbo.

Za dobro kapljico in lovske specialitete poskrbljeno.

Lovska družina Rečica pri Laškem

MALI OGLASI

Vse preparatorske usluge vam nudita Angelca in Jože Mausar, Tomačevo 40 D, Ljubljana (blizu ljubljanskih Žal).

Prodajam mlade nemške ostrordlake ptičarje. — Janko Petovar, Iljaševci, 69242 Križevci pri Ljutomeru.

Prodajam brak-jazbečarko, poleženo 14. 5. 1980, jelenje rjave barve. — Stojan Benčič, Hrpelje 20/d, 66240 Kozina, telefon (066) 81 116.

Prodajam mlada resasta istrijanca, psičko in psa, odličnih staršev. — Janez Javornik, Pod hribom C. II/10, 61290 Grosuplje.

Prodajam po tri mesece stare nem. prepeličarje. So odličnih staršev in rjave barve. — Drago Senekovič, Sp. Duplex 168, 62241 Sp. Duplex.

Češko bokarico, kal. 16 — 7 × 57 R, s strelnim daljnogledom Wetzler, prodajam. — Janez Čadež, Virlog 10, 64220 Škofja Loka.

Lovski pribor in dobro staro puško poljubnega kalibra — kupim. Kastelic, Ul. miru 25/a, 61000 Ljubljana.

Kdl. istrijanko in tri mladiče, poležene 1. 5. 1980, prodajam. Psica stara 3 leta, s telesno oceno prav dobro. — Vinko Hriberšek, Cirkovce 6 a, 63320 Velenje.

Prodajam: špringer španjelki, s prav dobro telesno oceno, in lovsko karabinko, kal. 7 × 64 CZ. — Anton Macele, Krožna pot 16, 61000 Ljubljana.

Bretonski ptičarki (Epagneul Breton), poleženi 15. 5. 1980, prodajam. — Dušan Marc, Dolenje 1, 65270 Ajdovščina.

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke za lovske trofeje vseh vrst in obešalnike iz nog srnjadi. Naročeno razpošiljam po pošti (po povzetju). — Vojin Pejčič, Sarvaš, Koldvorska bb, 54204 Bijelo Brdo.

Prodajam psico istrijanko, staro 4 leta, z zlato medaljo za lepoto, odlično goni. Prodajam tudi njenega mladiča — psičko, staro 2 meseca, z rodovnikom. — Jože Modic, Dolina n. h., 61291 Škofljica.

Prodajam mlade nemške prepeličarje, poležene 4. 6. 1980. — Vili Rener, Gradišče 40, 65271 Vipava.

Prodajam štiri zdrave in bistre nem. kratkodlake ptičarje, stare po 4 mesece. — Avgust Božič, Škocjan 66, 66000 Koper.

Prodajam kratkodlako istrijanko, staro 6 let, z odlično telesno oceno in opravljeno preizkušnjo naravnih zasnov (PNZ.) — Stane Korelc, Gorenja vas 4, 68211 Dobrnič.

Dopisnike in druge sodelavce pri našem glasilu prosimo, da na vsak svoj dopis, ki nam ga pošljejo, navedejo tudi svoj točen naslov. Večkrat nam je namreč potrebno dodatno pojasnilo ipd. ter se moramo obrniti na pisca.

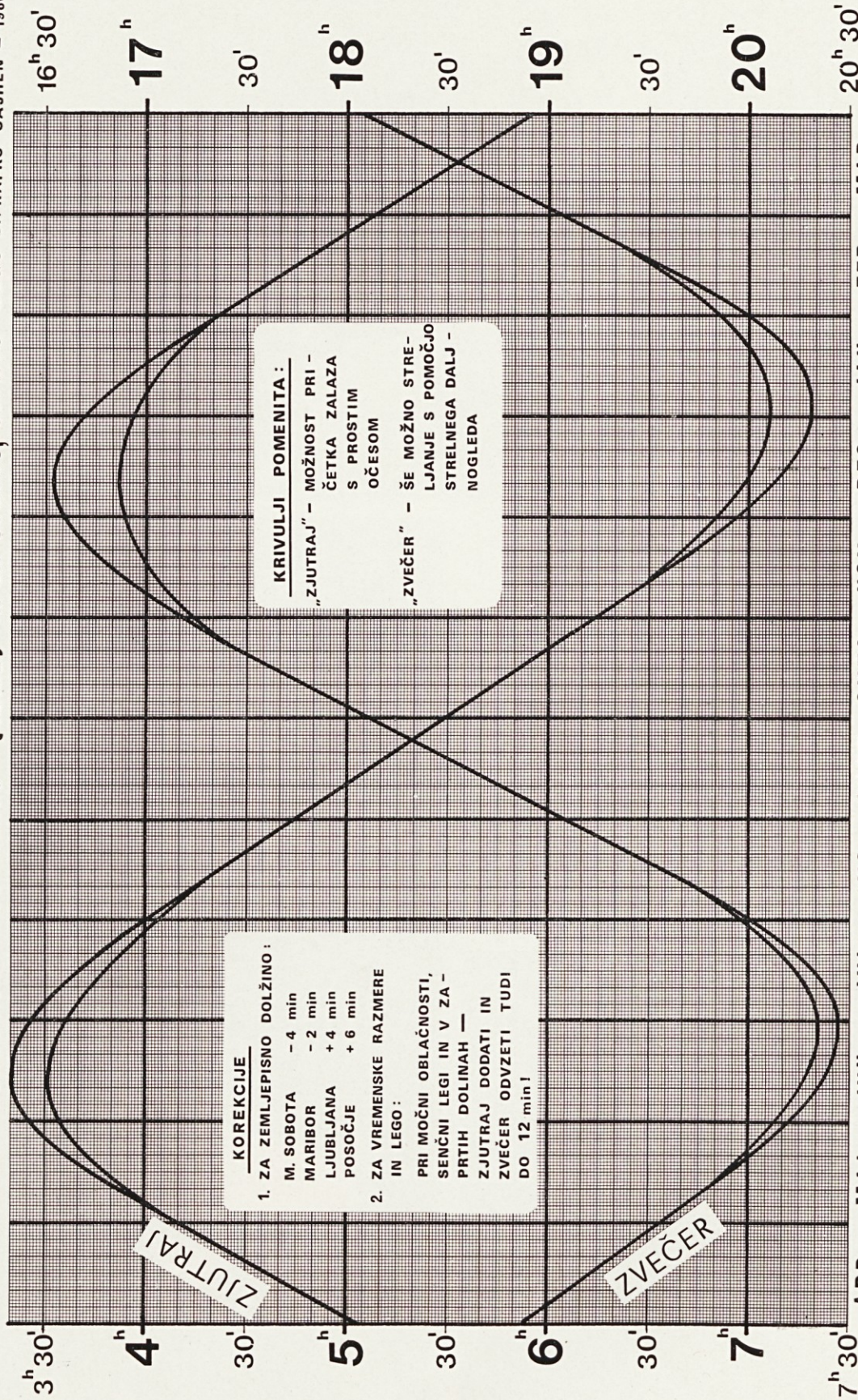
Uredništvo

Kdaj pričeti in kdaj končati z lovom?

VELJA ZA OSREDNJO SLOVENIJO (CELJE) IN ZA SONČNO, ODPRTO LEGO

SESTAVIL:

DR. RAFKO CAJHEN - 1980

APR. MAJ JUN. JUL. AVG. SEPT. OKTO. NOV. DEC. JAN. FEB. MAR.

S pomočjo narisanih krivulj »ZJUTRAJ« in »ZVEČER« lahko vse leto odčitavamo približen čas, ko lahko začnemo loviti ob jutranjem svitanju (zalaz), oziroma ko lahko še streljamo zvečer ob mraku. Krivulji sta rezultat večletnih opazovanj in veljata za osrednjo Slovenijo ter za sončne, odprte (hribovite) lege. Za drugačne razmere pa je treba upoštevati popravke na dia-gramu. To zlasti, če je zelo oblačno (deževno, megleno) in je lega senčna. Tedaj je treba odčitnemu času zjutraj do dati in zvečer od v z e t i več minut, tudi do 12. Zlasti v obdobju najdaljšega dne (junij) in najdaljše noči (december, januar) so časi zelo odvisni od lege zemljišča in od vremena, kar označujeta tudi dvojni (razmaknjeno) krivulji za navedeno obdobje. —

Taki prizori se spet vračajo v naše planine

Gora je dobila ime po svojih treh glavah, dom pod njo pa po možu, ki je to goro najbolj ljubil

Stari kozolec se šibi pod težo snopov, lepotec Špik pa modruje o nebu in daljavah

